150 ISSN 0772-6384
51e jaargang - 2

Ten Mandere

Heemkundige periodiek voor Izegem, Emelgem en Kachtem

MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv
Stuivenbergstraat 106
8870 Izegem
Tel. 051 31 21 41 - Fax 051 30 54 46

STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE

www.strobbe.be color printing

TEN MANDERE

heemkundige periodiek voor izegem en omgeving

BESTUUR:
Voorzitter en redacteur:
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99
jean-marie.lermyte@tenmandere.be

Ondervoorzitter
hoofdredacteur en webmaster:
BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67
bart.blomme@tenmandere.be

Secretaris:
FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31
freddy.seynaeve@tenmandere.be

Penningmeester:
ROBRECHT VANHAEZEBROUCK
Emiel Neirynckstraat 10
8870 Izegem
051/30 80 68
robrecht.vanhaezebrouck@tenmandere.be

Archivaris:
BERTRAND NOLF
Zevekotestraat 27, 8770 Izegem
tel. 051/30 74 30
bertrand.nolf@tenmandere.be

Bibliothecaris en redacteur:
JACQUES VIAENE
Bremstraat 7, 8870 Izegem
tel. 051/30 20 56
jacques.viaene@tenmandere.be

Redacteur:
Raf VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23
raf.vandenberghe@tenmandere.be

Bestuursleden:
ANDRE BOURGEOIS
Sint-Tillostraat 9, 8870 Izegem
tel. 051/30 19 06
andre.bourgeois@tenmandere.be

CHRISTIAAN DE FORCHE
Nieuwstraat 27/7, 8870 Izegem
tel. 0475/30 56 89
christiaan.de.forche@tenmandere.be

KURT HIMPE
Baronstraat 4, 8870 Izegem
tel. 0486/63 46 13
kurt.himpe@tenmandere.be

BRECHT DUTILLIEUX
Abelestraat 7
8870 Izegem
tel. 0474 / 78 22 26
brecht.dutillieux@tenmandere.be

DRIES DEZAEYTIJD
Kortrijksestraat 71
8860 Lendelede
tel. 051/69 43 26
dries.dezaeytijd@tenmandere.be

e-mail: info@tenmandere.be
URL: www.tenmandere.be

Koenraad VANDOMMELE,
Eperon d'Or 3
Antoon VANDROMME,
Kotjesschool 28
Jacques VIAENE,
Het Vandrommefonds 54
Jacques VIAENE,
Openbare werken in Kachtem:
Herstelling van de Slagbaenbrugge in 1816 45
Jean-Marie LERMYTE,
Aflossing van de wacht 50
Jean-Marie LERMYTE,
De federale verkiezingen van 13 juni 2010 53
Bart BLOMME,
De Kroonwacht 54

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie Lermyte, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.
Bankrekeningnummer : BE44 4724 3538 1145.
Wie het lidmaatschap betaalt (leden 15 €, ereleden 20 €) ontvangt de drie nummers van de jaargang.

ALGEMEEN NUMMER **150**, 51ste JAARGANG NR. 2 (september 2011)

Ereleden

(afgesloten op 1 augustus 2011)

in Izegem:

Acx-Delforce, Elf-Julistraat 18
Allewaert, Luc & Ingrid, Nieuwstraat 27 bus 2
Basisschool Sint-Pieter, Prinsessestraat 15
Berlamont, Paul, Kasteelstraat 38
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Boucherie, N.V., Bart, p.a. Stuivenbergstraat 106
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bourgeois-Hoste, Geert, Baronielaan 12
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, Roger, Ingelmunstersestraat 57
Cappelle, Nicolas, Vuurkruiserslaan 7
Carette, William, Roeselaarsestraat 166
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle-Devlieghere, Etienne, Heibrugstraat 17
Cornillie, Ann, Kruisstraat 4
De Backer, Herman, Henri Dunantstraat 52
Deblauwe, Guido, Kardinaal Cardijnlaan 30
Debosschere, Jean-Pierre, Reperstraat 65
Declercq, Hendrik, Hondstraat 33
Decoene, Pierre, Kortrijksestraat 319
Decoopman, Dirk, Populierenstraat 8
Deforce, Marie-Claire, Nederweg 55
De Forche, Christiaan, Nieuwstraat 27 bus 6
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
Descheemaeker, Nele, p.a. Korenmarkt 9
Desimpel-Kerkhofs, Bart, Hazelaarstraat 20
Desmet, Georges, Visschersdreef 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 1-3
Dewitte, Erik, Katteboomstraat 21
D'Hulster Kurt, Anne Frankstraat 16
Dubaere, Ludwig, E.H., Ter Beursplein 1
Duhamel, Frank, Merelstraat 4
Dumoulin, Christiaan, Kerelsstraat 4
Dupont, Jim, Baron de Pélichystraat 34
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Duyck, Jean-Pierre, Bellevuestraat 2
Eeckhout, Gabriël, Heilig Hartstraat 7 bus 5
Eeckhout, Geert, Baronielaan 2
Gevaert-Tant, Filip, Rode Poortstraat 19
Gezinsbond Izegem, Emiel Neirynckstraat 33
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg 90
Gyselinck, Wouter, Baronielaan 56
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Herreman, Danny, Sint-Jansstraat 35
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Huysentruyt-Vandenberghe, Romain, Hogestraat 91
KBC-Bank, Gentsestraat 46
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kints-Verhaeghe, Jean-Pierre, Sint-Crispijnstraat 50
Lambert, Robert, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 66
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Leroy, Jo, Mentenhoekstraat 131
Madou, Chris, Kokelarestraat 89
Maes, Bernard, Gentseheerweg 102
Maeseele, Jef, Rumbeeksestraat 25/1
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Mattan, Erik, Henri Dunantstraat 45
Meirhaeghe, Jan, Steenovenstraat 6
Missiaen-Debruyne, Hugo, Hondekensmolenstraat 57
Mylle, Gerda, Hondekensmolenstraat 12
Nollet-Vanneste, Tony, Kardinaal Cardijnlaan 1
Notariaat Loontjes, A. & L., Nieuwstraat 22
Notariaat Sagon, Luc, Gentsestraat 36
Notariskantoor Laga, Stefaan, Gentseheerweg 44
Nuijttens, Marcel, Boomforeeststraat 39
Opsomer-Raedt, Maureen, Hogestaat 98
Orgaer, Geert, Krommestraat 12
Pareit, Hans, Nieuwstraat 19
Parochiaal archief Sint-Tillo, Kerkstraat 13
Parochie Sint-Jan de Doper, Hogestraat 12
Pattyn, Hélène, Boomforeeststraat 38
Pattyn, Theo, Lindestraat 11
Priem, Hendrik, Henri Dunantstraat 33
Priem-Devos, Willy, Zwingelaarstraat 22
Reynders-Frederix, Victor, Wallemotestraat 84
Rommel-Mistiaen, Thierry, Wilgenstraat 15
Ronse, Chris, Vlietmanstraat 6
Rosseel-Pottie, Luc, Molstraat 73
Sagon-Vanden Avenne, Fernand, Gentsestraat 17
Seynaeve, Jozef, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 93
Seynaeve, Paul, Meensesteenweg 191
Sint-Jozefscollege (sec.), Burg. Vanden Bogaerdelaan 53
Sintobin, Philippe, Gentsestraat 34/8
Sintobin, Pol, Meensesteenweg 89
Sintobin, Stefaan, Emiel Neirynckstraat 20
Snoeck, Marc, PVBA, Stationsstraat 38
Spriet, Aurel, Baronstraat 110
Spriet, Christophe, Rumbeeksestraat 47
Spriet, Lieven, Rumbeeksestraat 43
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Strobbe, Firma, Kasteelstraat 1
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Hochepied, Marc, Wallemotestraat 77
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Terryn-Declercq, Rik, Melkmarkt 2 bus 3
Thibau, Eric, Rozenlaan 75
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanackere-Demierbe, Kerkplein 9

EPERON D'OR

Koenraad Vandommele

Schoenfabriek Eperon d'Or. Foto uit de beginjaren '50. (foto in privébezit)

Op het einde van de 18de eeuw was Izegem al een klein schoenencentrum. De verdiensten van pionier Eduard Dierick en de crisis in de linnennijverheid in onze streken, maakten van Izegem een belangrijk centrum voor de schoennijverheid.
Schoenfabriek Vandommele was een tak van het gerenommeerde werkhuis Dierick en zou meer dan een eeuw kwalitatief hoogstaande schoenen produceren. Het Izegemse werk genoot wereldfaam en "Eperon d'Or" was één van de toonaangevende merken.
Eind jaren 1960 was de concurrentie ongemeen hard, zowel in binnen- als buitenland. De overheid keek passief toe en vele bedrijven gingen failliet. Ook de firma "Eperon d'Or" van de familie Vandommele ontsnapte niet aan de algemene teloorgang van de Izegemse schoennijverheid. In 1967 werden de deuren definitief gesloten.
Van Izegems roem blijft niet veel meer over: schoenfabriek Mareno en de firma Rosseel (orthopedische schoenen). Uiteraard is er ook het Nationaal Schoeiselmuseum dat een stuk Izegems erfgoed op deskundige manier bewaart voor het nageslacht: het ambacht, de machines en de vermaarde *Chaussures d'Iseghem*.
Toch zal de naam Eperon d'Or bij de volgende generaties ongetwijfeld gekoppeld worden aan de schoennijverheid. Het gebouw werd in 1999 geklasseerd als monument en wordt het nieuwe onderkomen van beide Izegemse musea.

GESCHIEDENIS VAN EEN GERENOMMEERD BEDRIJF

Antoine Vandommele, schoenmaker

Op 5 januari 1830 ontving Eduard Dierick, grondlegger van de Izegemse schoeiselnijverheid, een octrooi voor de Nederlanden van koning Willem I. Aanleiding hiertoe was de uitvinding van de met koper genagelde[1] schoenen. In die tijd had Dierick al enkele werkers tewerkgesteld in zijn atelier. Op die manier verzekerde hij zich van een goede opleiding voor zijn personeel. Een schema, waarop zijn belangrijkste leerlingen voorgesteld worden, vertoont echter een fout bij de tak *'firma Vandommele'*. Als leerling wordt vermeld *'Vandommele Jacq. 1779'*. Deze persoon had geen directe verwantschap met Emiel Vandommele (wel verwant in de 10de graad). Vermoedelijk moest hier Antoine Vandommele worden vermeld, die zijn zoon Emiel in de leer liet gaan bij Eduard Dierick.

Antoine Vandommele werd geboren in Izegem op 23 mei 1812 als zoon van Franciscus Raimundus Vandommele[2] en Barbara Vereecke. Op 2 mei 1840 huwde hij in Izegem met Ferdinanda Felicitas Verfaillie.

Kleine zelfstandige schoenmakers, zoals Antoine Vandommele[3], werkten thuis in een eenvoudig huisje met meestal twee kamers en een 'voute'. De ene kamer deed dienst als woonkamer en de andere kamer werd ingericht als werkwinkel. De schoennijverheid was toen nog een plaatselijke nijverheid. Men werkte voor het schoenmakersgild en soms bezocht men enkele weekmarkten zoals Avelgem en Doornik om werk bij te halen.

Antoine was geen fijne werkman. Hij herstelde

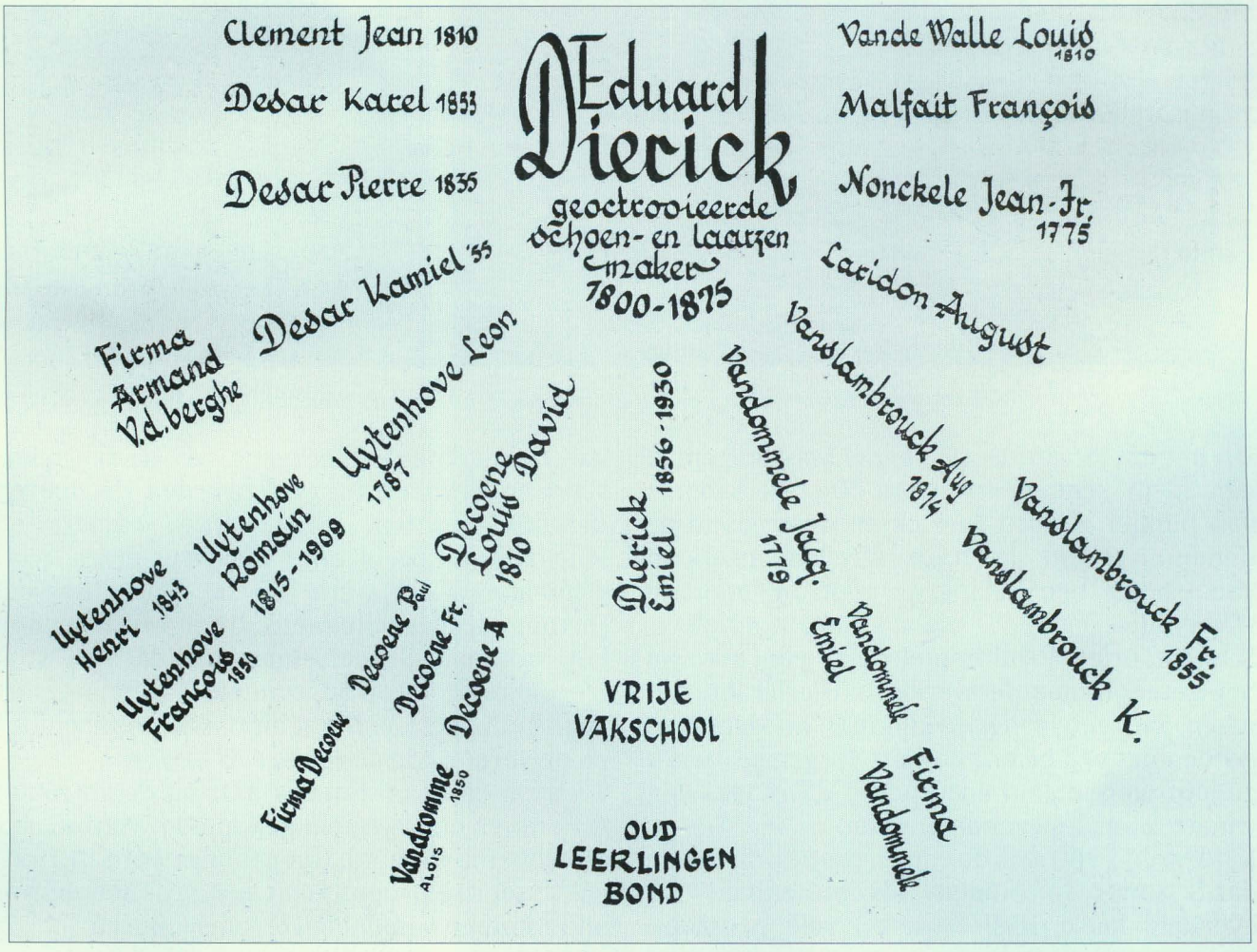

Eduard Dierick en zijn leerlingen

voornamelijk schoenen. Op vraag maakte hij ook eenvoudige schoenen, in de volksmond ook wel 'kazakkenschoenen' genoemd.
Als markt koos hij die van Doornik. Op zaterdag trok hij met schoenen in een zwarte doek schrijlings over de schouder naar Doornik, eerst te voet, later per trein.
In Doornik had hij een kraampje, waar hij nieuwe schoenen verkocht en verstellingen voor de volgende week aannam. De reeks nieuwe schoenen bleef altijd in Doornik. Werden er dan verkocht, dan vulde hij tegen de volgende week de reeks opnieuw aan.
Zijn zoon Emiel[4] kreeg de kans om het vak van schoenmaker aan te leren bij Eduard Dierick. Hij besefte toen al dat zijn vader een gewone werkman was, die zijn werk enkel op de plaatselijke markt kon verkopen. Zijn geest reikte echter al veel verder over de Izegemse grenzen heen en om dit te realiseren, moest hij luxewerk afleveren. Waar kon hij dit beter aanleren dan bij 'meester' Dierick zelf!
In die tijd vormde Dierick een groepje uitgelezen ambachtslui. Emiel Dierick, zoon van Eduard, getuigde dat Emiel Vandommele de beste van al zijn vaders gasten was.
Vader Antoine werkte intussen op zijn eigen manier verder. In het dagboek van Jules Lafaut wordt melding gemaakt van een bankbreuk: *'Den zaterdagavond, 23 september 1882, worden de jantjes geleid bij Toontje Vandommele-Verfaillie, schoenmakersbaas, in de Gouden Leers, Brugstraat. De venditie heeft plaats den 3° october 1882. Men ontvangt 650 frs. om 21000 frs. schulden te betalen.'*

Op 12 januari 1883 verhuisde Antoine met zijn echtgenote van de Izegemse Brugstraat naar Ronse. Hij keerde later terug naar Izegem en nam zijn intrek in het rusthuis in de Gentstraat, waar hij op 17 november 1900 overleed. Intussen waren enkele van zijn kleinkinderen al actief in het bedrijf van zijn zoon Emiel.

Emiel Vandommele, stichter schoenfabriek Vandommele

Antoines zoon Emiel Vandommele werd geboren op 22 februari 1841. Als zoon van een schoenmaker mocht hij de ambachtelijke nijverheid aanleren en uitoefenen. Kinderen uit andere ambachten kenden dit geluk niet. Ook de zonen van de burgerij mochten het ambacht niet aanleren, want met hun kapitaal zouden zij zich wellicht als baas kunnen vestigen. Met deze gildenregel probeerde men werkloosheid te voorkomen.

Emiel Vandommele (°22/02/1841-† 07/07/1917)
(foto in privébezit)

Dit ondervond ook Eduard Vandenberghe, die niets voor de zuivelhandel van zijn vader voelde. Hij moest noodgedwongen naar Frankrijk uitwijken om het vak van schoenmaker aan te leren. Later kwam hij terug naar Izegem en vestigde zich als baas. Emiel Vandommele had meer geluk en kon in de leer gaan bij Eduard Dierick, pionier van de Izegemse schoennijverheid. De groep, onder leiding van Dierick, zou later de basis vormen van de stedelijke schoennijverheid, die tot over de landsgrenzen grote vermaardheid zou verwerven.

Na zijn leertijd diende Emiel te gaan loten en ... hij lootte erin. Tijdens zijn drie jaar durende legerdienst was hij grenadier tamboer. In 1863 werd hij zelfstandig schoenmaker en hij richtte zijn eigen bedrijf op. Hij vestigde zich in de Marktstraat. In 1868 huwde hij met Ida Deblaere.

Op eigen initiatief werkte hij zich op. Hij ging naar verschillende markten om werk bij te halen. Hij slaagde in zijn opzet, zijn werk werd overal gewaardeerd. De vraag werd groter dan het aanbod, dus besloot Emiel een eerste knecht in dienst te nemen. De klanten bleven echter komen en al gauw zou blijken dat het huisje in de Marktstraat te klein zou worden. Emiel moest met zijn knechten verhuizen naar een ruimer huis in de Kasteeldreef (naast het huidige gebouw van de drukkerij Strobbe). Achter dit huisje had hij twee ruimere ateliers, waar zijn snijders en schoenmakers werkten. In vergelijking met de latere uitgebreide fabrieken was dit natuurlijk nog heel kleinschalig. De meeste arbeiders werkten trouwens nog thuis.

Dit was in het jaar 1869. Zijn bedrijf groeide enorm snel. In 1870 werkte hij met 80 knechten, bijna allemaal thuiswerkers. De jaarproductie bedroeg toen 15 000 paar, waarvan de meeste naar Frankrijk werden verzonden. Zijn voornaamste klanten waren enkele Franse winkeliers:

- Charles Gryspeerdt uit Roubaix (goed voor 1/4 van de omzet);
- Planckaert uit Tourcoing;
- Duboucquet uit Croisé-la-Roche.

Volgende modellen vormden zijn gamma: Richelieu in splitleer (3,75 tot 4 frank per paar), satijnen schoentjes (2 tot 3,5 frank) en de Balmoral (12 tot 13 frank). Ook de kazakkenschoenen[5] (4,5 frank), die zijn vader vroeger ook maakte, werden aangeboden.

In de jaren 1880 en volgende verminderde de productie door economisch ongunstige toestanden. Toch bleef het voor Izegem een zeer voornaam bedrijf. In 1888 exposeerde Emiel, door toedoen van zijn klant Gryspeerdt, in Barcelona. Hij behaalde er enkele onderscheidingen voor zijn kwaliteitsproducten.

Toch bleef het bedrijf niet gespaard van de economische ellende. Op 28 juli 1889 stelde Emiel een concordaat of arrangement op voor zijn schuldeisers, mits betaling van tien procent. Er waren toen 6 000 frank schulden.

Begin jaren 1890 verhuisden zij opnieuw, dit keer naar de Brugstraat. Van de 40 werknemers werkten er 15 in de 'fabriek'. In 1897 werd ook dit rijhuisje te klein en verhuisde de firma naar de Roeselaarsestraat, recht tegenover de huidige Ommegangstraat. Dit huis werd volledig als werkplaats gebruikt. In de voorkamer stond een kapmachine en daar werden de schoenen ook te koop aangeboden aan het publiek. In de middenkamer werden de schoenen opgedaan. Het schoenleder werd er ook opgeborgen. Achter het huis stond een werkplaats waar de snijders en schoenmakers tewerkgesteld waren. Emiel Vandommele stelde toen ongeveer 45 mensen tewerk.

Werk in overvloed en nieuwe aanwervingen konden niet verder uitblijven. Ook het gebouw in de Roeselaarsestraat werd te klein en men keek uit naar een ander gebouw. Op de hoek van de Kruisstraat en de Hondstraat stond de oude werkplaats van schoenfabrikant Bourgeois.[6] In 1901 nam de familie Vandommele het gebouw over, dat zeer geschikt was voor de productie. Achter dit huis hadden ze een zeer ruime werkplaats. In die tijd kochten ze hun grote kapmachine van Amerikaanse makelij, die later ook in de grote fabriek gebruikt werd.

Vandommele frères

Vier zonen uit het gezin van Emiel volbrachten hun middelbare studies met succes. Uiteraard was het hun wens om het bedrijf van vader voort te zetten, maar volgens een wel doordacht plan. Ieder zou zich in een vak specialiseren om zo een vierdubbel resultaat te behalen.

Odil werd handelsreiziger. Theophiel ging bij een andere schoenfabrikant, Theophiel Defauw, in de leer als patroonmaker. Richard leerde leesten maken en werd daar trouwens een meester in. Oscar[7] regelde vaders bedrijf en leerde de boekhouding. Kort na de eeuwwisseling kenden allen hun vak. De vier broers begonnen aan de uitvoering van hun plannen. Hun vader zag zijn bedrijf al na één maand groter worden, en dit zonder de hulp van buitenstaanders! De naam

Personeel en directie van Eperon d'Or in 1923.
In het midden (vanaf de derde persoon van links) zitten Theophiel, Odil, Richard en Oscar Vandommele.
(foto in privébezit)

van de firma werd gewijzigd in *'Vandommele frères'*, een logische naamsverandering.
Hoe slaagden zij daarin op zo een korte termijn? Wel, waar andere schoenfabrikanten in de leestenfabriek hun leesten bestelden, maakte Richard zijn leesten zelf en hij was daar zeer bedreven in. Het grote voordeel hiervan was, dat het bedrijf de leesten kon produceren die het zelf wilde. Daardoor raakte het merk zeer bekend om zijn goede vorm ('aan de voet gegoten', zei men).
Theophiel was zeer vindingrijk. Hij ontwierp een reeks mooie modellen, waar men dag en nacht aan werkte. Het resultaat was het visitekaartje van het bedrijf. Met die modellen ging Richard op reis naar de grootste steden van het land en toen het vlotte, kwam Frankrijk aan de beurt. In een tijdsspanne van drie weken had Richard bestellingen mee voor zeven maanden productie. Vooral bij de grote Parijse modehuizen (Galerie de la Fayette, Au Bon Marché, Le Printemps en Cordonnerie Fernand) kreeg hij grote bestellingen.
De zaken bleven zeer goed gaan en na vijf jaar was de 'ruime' werkplaats opnieuw te klein geworden. Een bestaand gebouw vinden dat groot genoeg zou zijn bleek een probleem te zijn. De broers sloegen de handen in elkaar en besloten om zelf een fabriek te bouwen, die ze zouden kunnen inrichten naar eigen wens. In de Wijngaardstraat lag een groot bouwterrein dat zeer geschikt zou zijn voor hun fabriek. Op de openbare verkoop werden ze nipt, voor de derde slag van de hamer, getipt door een zekere J. Callens die hun de koop afraadde: dit terrein bood geen mogelijkheden op verdere uitbreiding. Het stuk grond werd uiteindelijk verkocht aan de Gilde.
Tot in de jaren 1920 bleven de vier broers Vandommele bijna alles zelf doen. Deze situatie

werd niet langer houdbaar en zij stonden enkele taken af. Léon Ghekiere werd patroonmaker De boekhouding en de administratie van het bedrijf werd in de kundige handen gelegd van Emiel Brouckaert. Hij was heel nauw betrokken bij de leiding van het bedrijf en is op alle foto's uit die tijd te zien.

Theophiel Vandommele ontwierp het logo.

De nieuwe fabriek

De familie Vandommele kocht in 1909 uiteindelijk een stuk grond langs de spoorweg. Eigenaar was de heer Georges Van Wtberghe, die toen geen plannen had om zijn linnenfabriek uit te breiden.
De grond had een oppervlakte van 2000m^2 en kostte slechts 8 frank per m^2. De akte werd verleden voor notaris Corbusier van Kortrijk.
In 1910 begon men met de bouw van de fabriek. Kamiel Mulier werd aangeduid als architect. Aannemer Michel Denys leidde de werf. De firma's Sinnaeve en Jules Denys zorgden voor het zink- en timmerwerk. Gedurende zes maand werd er gebouwd met 20 metselaars.
In datzelfde jaar werd de merknaam *L'Eperon d'Or* boven de doopvont gehouden. De stempel, die op de schoenen werd aangebracht was een kunstwerkje van Theophiel.
Daar de grond 80 cm diende opgevoerd te worden, werd een deel van het gebouw voorzien van een kelderruimte. De aarde uit deze kelder werd gebruikt om op te voeren. De eerste fabriek was 15 m breed en 80 m lang. Er werd ook een huis gebouwd voor één der patroons, namelijk Theophiel.
In 1914 leed de fabriek schade ten gevolge van de Eerste Wereldoorlog. Zeven bommen en elf granaten vielen rond de fabriek. Buiten enkele granaten, die op de fabriek vielen, mocht men werkelijk van geluk spreken. Alle ruiten waren stuk.
Eind februari 1918 verhuisde Odil naar Brussel (Schaarbeek) en zou er verblijven tot aan zijn dood in 1931.
In 1920 verkocht Van Wtberghe nog een stuk grond (30 m x 90 m) aan de familie Vandommele. In 1924 werd nog een stuk (90 m x 23 m) bijgekocht. De prijs was al gestegen tot 20 frank per m^2. In datzelfde jaar werd de prachtige tuin aangelegd en het huis van de patroon uitgebreid.
Van 2 tot en met 5 april 1923 kampte de firma met een vierdaagse staking van de thuiswerkers. Dit was ook het geval bij de firma's Vandenberghe (Izegem) en Debusschere

Fabrieksgebouw in de Prins Albertlaan vóór 1930. (foto in privébezit)

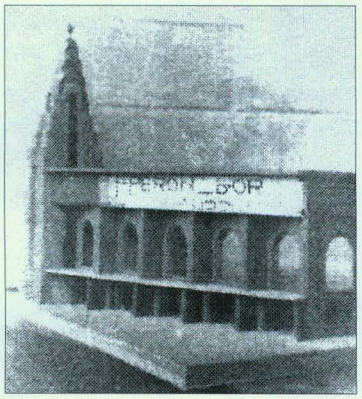

Maquette voorgebouw. (foto in privébezit)

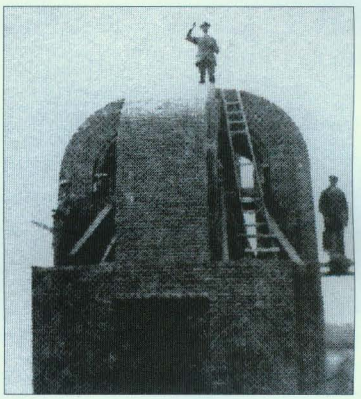

De bouwwerken aan de toren. (foto in privébezit)

(Ardooie). Na vier dagen staken werd de gevraagde loonsverhoging toegekend.
In 1926 werd langs de Zuidkaai een tennisplein aangelegd.
Jaarlijks werden trouwe personeelsleden gehuldigd. Zo kregen twee werknemers in 1928 een ereteken voor vele jaren trouwe dienst: Florent Corteville en Leonie Lapeire voor respectievelijk 29 en 27 jaren dienst bij schoenfabrikant Vandommele[8].
Eind 1928 werd patroon Odil Vandommele benoemd tot ridder in de Kroonorde[9].
In 1929, na de grote bloeiperiode 1925-1930, werd de fabriek een eerste keer uitgebreid. Langs de rechterzijde werd over de gehele lengte een strook van 8 m bijgebouwd. Ook dit deel werd voorzien van een kelder. Architect was de heer Charles Laloo, terwijl aannemer Beernaert de werken uitvoerde. De werken namen ongeveer drie maanden in beslag.
In 1935 werd het voorgebouw opgetrokken. Architect en aannemer waren dezelfde als vorige keer. Deze uitbreiding, die eveneens drie maanden duurde, gaf de fabriek een unieke gevel, die later bij andere gebouwen ook werd gebruikt. Typisch aan dit voorgebouw is dat het achtergedeelte niet evenwijdig is aan de straat en het voorgedeelte wel. De gevel werd in trapvorm gebouwd. De werken waren voltooid in 1936.
Het voorgebouw bevatte:

een eetzaal voor het personeel;
garages.

Op de verdieping: een grote en kleine ontvangstzaal, een expositiezaal, een groot en klein bureau.
Op de zolder en in de toren: ruimte voor leesten en patronen.
Het geheel, in geelbruine gevelsteen opgetrokken, bood een keurig uitzicht.
De scheiding tussen de hoger gelegen bureaus en de fabriek bestond uit grote glazen ramen die een uitzicht boden over gans de fabriek.
Later, in 1954, werd de gevel versierd met de wapenschilden[10] van het Belgisch en Luxemburgs koningshuis. Eperon d' Or was hofleverancier aan beide hoven. Op 1 augustus 1927 bood de directie een feestmaal aan zijn personeel ter gelegenheid van hun benoeming als leverancier aan het Belgische Hof. Daartoe werd een tent tegen de gevel van de fabriek opgesteld.
De patroons hadden hun eigen bureau in de fabriek zelf opgesteld. Ex-werkneemster Marie-Jeanne Vanhaverbeke getuigt: *"Richards bureau stond op een verhoog in het ledermagazijn. Daar had hij een overzicht op het werkvolk en kon tijdig ingrijpen waar nodig. Ook Oscar had een kantoor in het midden van de fabriek. Als hij iets zag, riep hij van daaruit een meesterknecht of werker en stuurde zo de productie bij. Ook Theophiel had zicht op het personeel vanuit zijn bureel."* Zij herinnert zich tevens de woonplaatsen van de toenmalige directie. Oscar woonde naast "Huis Canneyt" in de Brugstraat, Richard woonde aan de andere kant in de Brugstraat (later woonde daar ook zijn zoon Tillo, nu woont kleinzoon Rik in het huis) en Theophiel in het huis naast de fabriek. Later nam Jules, de zoon van Theophiel, zijn intrek in het huis naast de fabriek.

Naast het huis waren er ook stallingen gebouwd. Theophiel (en later zoon Jules) hield er enkele paarden. De passie voor de paardensport was blijkbaar zeer groot, want hij was zelfs een tijdje voorzitter van de paardenkoersen, die plaatsvonden in de Mandelmeersen. Een werknemer uit de fabriek werd zelfs aangesteld als paardenverzorger. Onder andere Noël Vanderheeren uit Rumbeke werd met deze taak belast[11]. Trouwens, de merknaam "Eperon d'Or"[12] komt voort uit de liefde die Theophile koesterde voor de paardensport.

De Mandelbode van 25 maart 1933 bericht over een brand bij de firma Vandommele. Op een dinsdagmorgen rond half vier was brand uitgebroken. Sinds enige dagen waren er aanpassingswerken aan de gang om verwarmingstoestellen in de fabriek te plaatsen. Er werd voorlopig een ijzeren schoorsteen geplaatst die door de zoldering en het dak kwam. Men vermoedde dat een houten balk, liggende naast de schoorsteen, vuur zou gevat hebben en brand veroorzaakte. De brandweerlui waren spoedig ter plaatse en vonden het raadzaam om het dak dat in lichterlaaie stond, te doen instorten. Op die manier vermeden ze verdere uitbreiding van de brand en grote blusschade.

In 1937 (van 2 tot 5 oktober) was er een algemene staking in alle Izegemse schoenfabrieken. De arbeiders eisten een indexaanpassing van de lonen van 380. De patroons wilden maar de index van 370 toepassen, maar dienden toch aan de eisen van hun werknemers tegemoet te komen om de productie te kunnen hervatten.

De familie Vandommele eerde zijn personeel. Bij speciale familiegelegenheden lieten ze niet na om ook het personeel te laten delen in de feestvreugde. Er werd met zekerheid door het personeel gefeest bij de huwelijken van Jules (1938) en Tillo (1938) en de priesterwijding van Marcel Vandommele, zoon van Richard (1937). Plaats van gebeuren was telkens café 'Den Hert' in de Gentsestraat.

Het personeelsbestand bleef stijgen tot ongeveer 220 werknemers. Het bedrijf hield echter te lang vast aan het onbetaalbare luxehandwerk, wat ook het geval was bij de firma Vandenberghe. Mechanisering drong zich op. Pas in 1940, net voor de Duitse inval, werden de productiemachines geleverd.

In 1944 werd de zaak omgevormd tot de P.V.B.A.[13] "Chaussures Eperon d'Or", de merknaam van hun schoenen. Deze vennootschap werd gevormd door de broers Theophiel en Oscar Vandommele en hun neef Tillo (zoon van Richard, die overleden was in 1941). De akte werd verleden voor de Izegemse notaris Achille Sagon.

In 1946 werd de fabriek voor de laatste maal uitgebreid. De tijd van de lopende band was aangebroken. Ook kwam er een nieuwe afdeling met een fabricatielijn voor vlechtwerk (gevlochten schoen of tressé). De mechanisering was echter niet algemeen. De fijne speciale modellen werden nog steeds op aanvraag met de hand gemaakt.

Achter dit nieuwe fabrieksdeel werd een fietsenbergplaats en timmeratelier bijgebouwd. De totale oppervlakte hiervan was 30 m x 23 m. Architect Laloo en aannemer Beernaert leidden opnieuw de werken die anderhalf jaar duurden, omdat er geen haast bij was.

In dit timmeratelier werden er hakken (vooral sleehakken) gemaakt. Deze houten hakken werden met leder overtrokken.

Een nieuwe staking half april 1946 zorgde voor twee weken inactiviteit. De arbeiders eisten een loonsaanpassing, die ze ook bekwamen.

In 1947 vestigde Emile Vandommele (zoon van Odil) zich in Izegem. Samen met Jules (zoon van Theophiel) en Tillo (zoon van Richard) leidde hij de firma. Op 10 juli 1953 emigreerde Emile naar Elisabethville (Belgisch Congo) en liet de firma over in de handen van zijn beide neven. De algemene leiding was in handen van Tillo.

Bij "Eperon d'Or" werden er ook mannenschoenen gemaakt, ondanks het feit dat vooral de vrouwenschoenen in de prijzen vielen op tentoonstellingen. Er was trouwens ook een onderscheid in de fabriek tussen een vrouwen- en mannenafdeling. Niet dat vrouwen en mannen apart werkten. Neen, sommige ploegen maakten enkel damesschoenen en andere ploegen herenschoenen. Er bestond ook een "eliteploeg". Dat waren de beste thuiswerkers van "Eperon d'Or". Onder hen bevonden zich onder andere Emelgemnaar Alberic Debackere (later ABVV-bode) en de gebroeders Henri en Michel Parmentier.

Onder de bescherming van het commissariaat-

generaal van de Belgische regering werd er een gulden boek uitgegeven bij de nationale arbeidstentoonstellingen (rond 1948). Bedrijven die hoge kwaliteit produceerden werden er in vermeld, zoals "Eperon d'Or".

De economische evolutie na 1950

De eerste tekenen van de economische recessie van de Izegemse schoennijverheid werden waargenomen in de periode 1950-1952. Op dat ogenblik werd schoenfabriek Vandenberghe (Zuidkaai 6) gesloten. Zij leverden, zoals "Eperon d'Or", mooi handwerk af, dat niet langer betaalbaar bleef. Het werkloosheidscijfer lag hoog (soms tot 50%). De grote staking van 1952 duurde bijna 8 weken (van begin april tot 24 mei). De inzet was de vergoeding voor het thuiswerk, de vergoeding voor het bergen van fietsen buiten de fabriek en het behoud van verworven rechten[14]. Belangrijkste inzet was echter de verhoging van de lonen.
De export was toen al dalend en kwaliteitsproducten (ondanks de stevige Izegemse reputatie in het buitenland) werden veel minder gevraagd. Een lichtpunt was de Duitse markt, die na de Tweede Wereldoorlog een grote economische groei kende. Deze markt bleek voor schoenfabriek Vandommele ideaal om het vlechtwerk aan de man te brengen. In die tijd werd een jaarlijkse afzet van circa 8000 paar gerealiseerd, maar dit was nog niet voldoende.
Tussen 1952 en 1956 werd de derde generatie bij "Eperon d'Or" opgeleid. Zoals het wellicht ook in andere familiebedrijven gebeurde werden de zonen van Tillo en Jules Vandommele, naast hun studies, opgeleid tijdens de vakantiemaanden in het maken van schoenen en in de kennis van het productieproces. Zo volgde Theo Vandommele een opleiding in Engeland (Leicester) en dienden Richard (Rik) en Philippe Vandommele het vak te leren aan de beste schoenmakers van de fabriek. Bij Cyrille Geldof leerden ze een "topje" maken en later bij Maurice Parmentier de volledige schoen met de hand! Zo heeft Philippe Vandommele één paar handgemaakte schoenen verkocht aan de heer Raymond Werbrouck[15]. Daarbuiten was het vooral van belang alle verschillende ledersoorten te

Zelfs in de jaren '50 werden er in de firma Eperon d'Or nog schoenen met de hand gemaakt. (foto in privébezit)

Productielijn van de firma Eperon d'Or. (foto in privébezit)

kennen alsmede de andere grondstoffen.
Medio 1955 voerde de "Belgische Dienst voor Opvoering van de Productiviteit"[16] een studie uit over de Belgische schoenindustrie. Twaalf fabrieken werden geselecteerd, waaronder "Eperon d'Or".
De studie had vooral een economisch doel, namelijk het rendement van het geïnvesteerde kapitaal te verbeteren. Uit economisch-statistische gegevens van het Ministerie van Economische Zaken bleek dat het rendement gevoelig lager lag dan dat van de andere Belgische industrieën. Om dit te verhogen werd het voorstel gedaan om naast een algemene bedrijfsorganisatie, een productiviteitspremie in te voeren voor de arbeiders.
Deze studie werd medio 1956 afgerond en had toen de medewerking van jonge geschoolde universiteitsassistenten, zoals Prof. A. Vlerick en Prof. F. Van Mechelen. Daarnaast verleenden ook buitenlandse academici hun medewerking, zoals Prof. Dr. J.L. Wage (die later belangrijke standaardwerken schreef over verkoopsorganisatie en verkoopspolitiek). Een academische uitloper van deze actie was de case-study "Souplex, de reorganisatie in de commerciële leiding van een schoenfabriek" door het centrum Emile Bernheim (VUB).
Uit die tijd komt de productiebon,[17] waardoor het mogelijk was het hele productieproces te organiseren en te controleren.
In diezelfde periode vertrok Tillo Vandommele samen met de "Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel" op economische handelsmissie naar Zweden. Er werd effectief in dat land verkocht, maar het bleef bij éénmalige orders.
Ondertussen bleef de concurrentie alsmaar toenemen. Niet alleen was er een sterke toename van de import van Italiaanse schoenen (aan veel lagere prijzen en een eleganter design), maar de concurrentie van de binnenlandse productie aan goedkopere prijzen bleef toenemen. Ook deze producenten[18] konden met hun lagere prijzen de opgang van de Italiaanse schoenen niet stuiten.
"Eperon d'Or", die prijzen hanteerde tussen 395 en 525 Belgische frank per paar, kreeg het hard te verduren. Er was veel werkloosheid. Het jaar van de Wereldtentoonstelling te Brussel (1958) was een bijzonder moeilijk jaar. Het bedrijf kon zich alleen maar verdedigen door export

ofwel door te werken in onderaanneming voor buitenlandse firma's (Nederland) of binnenlandse firma's buiten Izegem, die grote orders dienden uit te leveren (firma Van der Wee – Primus te Lier).
In die moeilijke periode werd een tweede merk gecreëerd: "Vedette". Ondanks de zeer verzorgde afwerking, haalde dit product niet de finesse van "Eperon d'Or". De mindere kwaliteit van de grondstoffen, vooral van het bovenleder, was de voornaamste oorzaak.
Na 1960 werden de tijden nog moeilijker en het zoeken naar een oplossing was niet vanzelfsprekend.
Tussen 1963 en 1966 werd vooral de commerciële organisatie geherstructureerd, maar het resultaat was niet bevredigend. De binnen- en buitenlandse concurrentie was te groot. Er werd nog deelgenomen aan buitenlandse beurzen (San Francisco en Los Angeles in de Verenigde Staten), maar er werden geen resultaten geboekt.
Het was in 1964 dat de BDOP een studiereis organiseerde voor de "Irish Shoe and Leather Workers Union". Er werd in Izegem een werkbezoek gebracht aan de firma Tanghe en de firma Vandommele. Doel was het bestuderen van de werkverhoudingen binnen de firma's, alsmede de verhouding tussen de vakverenigingen en de patroonsorganisatie. De meest belangrijke vraag was of de industrie in Izegem het moderne investeringsritme in de schoenindustrie kon volgen. Men hoorde toen dat de Ierse regering een investeringsprogramma op touw gezet had om haar eigen schoenindustrie te moderniseren en productiever te maken.
Het personeelsbestand verminderde ook en vooral jonge werknemers verlieten "Eperon d'Or". De oudere generatie bleef echter werkzaam, wat nog steeds een grote waarborg voor goede kwaliteitsproductie garandeerde. Zo bleef "Eperon d'Or" in die jaren nog steeds zeer actief op de Duitse markt met haar vlechtwerk. Hoewel in die jaren ook distributiekanalen werden gevonden in Engeland, was het resultaat niet bevredigend. Bepaalde distributiebedrijven bleken geen betrouwbare zakenpartners te zijn. Opnieuw speelde de concurrentie mee en men vroeg goedkopere prijzen, wat niet meer mogelijk was.
In 1965 werd de productie van kinderschoenen van de firma "Only Lux" uit Verviers overgenomen. Zij werd oorspronkelijk niet geïntegreerd in de bestaande productie, omdat de productie van kinderschoenen heel verscheiden was in vergelijking met schoenen voor volwassenen. De uiteindelijke vermenging, die onafwendbaar bleek, kwam niet ten goede aan de kwaliteit.
De werkloosheid liet zich verder gevoelen. De vakbonden eisten dat de stempeldagen verdeeld werden onder alle afdelingen en alle werknemers[19]. Dit hield in dat de beste vaklui ook af en toe stempelden. Ook dit kwam niet ten goede aan de kwaliteit van de schoenen en aan de productiviteit van het bedrijf.
Zo werd op 19 januari 1967 de productie definitief stilgelegd. Het bedrijf werd gesloten met de wetenschap dat de Izegemse schoennijverheid haar naam op de internationale markt verloren had. Het was duidelijk dat de Italiaanse schoennijverheid haar wereldfaam had waargemaakt.

Belgische Dienst voor de Opvoering van de Productiviteit

Eén van de belangrijkste realisaties van de studie van de BDOP was het op punt stellen van een aangepaste productiebon ter volledige controle van het productieproces en de voorraden.
Voor deze studie werden de nodige documenten gedrukt bij de firma Strobbe (Izegem), die waarschijnlijk nog de originele documenten in haar archief heeft.
Nadien werd beslist om de werkmethode nog te vereenvoudigen. De productiebon (zie volgende blz.) was het resultaat.
Werkwijze:
Voor iedere bestelling (ook voor één maatpaar) werd een productiebon opgemaakt. Deze bestond uit vijf exemplaren, bestemd voor vijf verschillende afdelingen.
A. Het ledermagazijn – voor het versnijden van het bovenleder, de voering en de binnenzool. Deze bon werd doorgegeven naar het verzamelmagazijn (C).
B. Het schalmen en de stikafdeling – deze bon werd doorgegeven aan de controletafel, die

SCHOENFABRIEK «EPERON D'OR» IZEGEM N° 193

S. 30 - 7 - 54

ORDER	ARTIKEL	SOORT	LEEST
PAREN	SERIE		TALON
		VOERING	

35	35 ½	36	36 ½	37	37 ½	38	38 ½	39	39 ½	40	40 ½	41	41 ½	42	42 ½	43	43 ½	44	44 ½	45
2	2 ½	3	3 ½	4	4 ½	5	5 ½	6	6 ½	7	7 ½	8	8 ½	9	9 ½	10	10 ½	11	11 ½	12
WIJDTE :																				

MAAKSEL:

TE VERZENDEN :

Productiebon.

reeds haar bon (E) in haar bezit had.
C. Het verzamelmagazijn (grondstoffen) en tevens de afdeling waar binnen- en buitenzolen gekapt werden uit flanken en halzen van huiden. Zij had reeds bon (A) in haar bezit ter controle en uitvoering. Alles werd dan in manden verzameld en doorgegeven op een bepaalde plaats (doorgeefplaats genaamd, zie verder bij plattegrond fabriek)[20] aan de lopende band nadat de schacht op de leest gemonteerd was.
D. Montage – dit was het machinaal monteren op de leest. Deze bon werd op de leest gehecht (vastgenageld met een poontje) en vergezelde de reeks (serie) bestelde schoenen tot aan de doorgeefplaats. Daar werd bon (D) met bon (C) vergeleken ter controle, waarna bon (D) gebruikt werd voor het opmaken van de productiestatistiek. Deze werd opgemaakt door Tillo Vandommele. Op die manier controleerde hij dagelijks de productie. Er werden sinds 1945 productieboeken bijgehouden met een statistisch overzicht per type fabricatie.
E. Controletafel – daar controleerde men bon (E) met bon (B) voor het inplakken van de binnenzool, het oppoetsen van het bovenleder, het stempelen van de binnenzool en uiteindelijk de verzending. Daarna ging bon (E) naar de administratie, die de productiebon vergeleek met de bestelbon. Uiteindelijk werd aan de hand van deze bon ook de factuur opgemaakt voor de klant.
Schematische voorstelling:
De werknemers konden in de fabriek de productiviteit volgen op een bord, dat regelmatig aangepast werd.

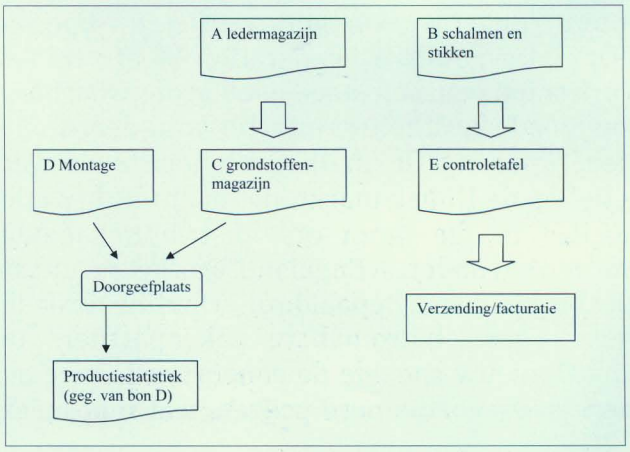

Deze gegevens waren een samenvatting van de gegevens, die Tillo Vandommele dagelijks noteerde in zijn productiestatistiek.

Indeling fabriek

In het kader van de studie van de BDOP werd de opstelling van de fabriek aangepast aan de flow van de productiebonnen.

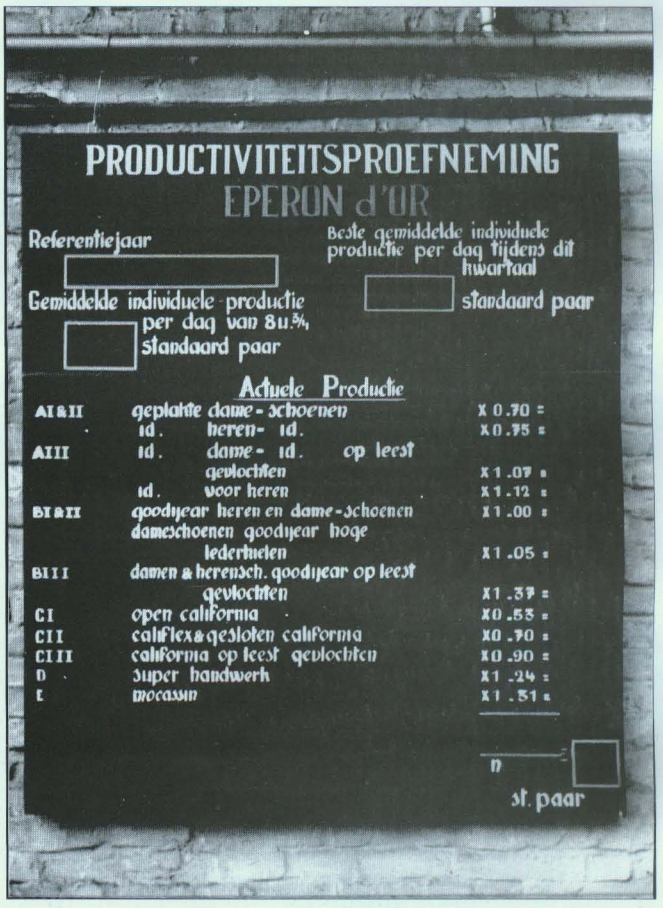

Productiviteitsproefneming. (foto in privébezit)

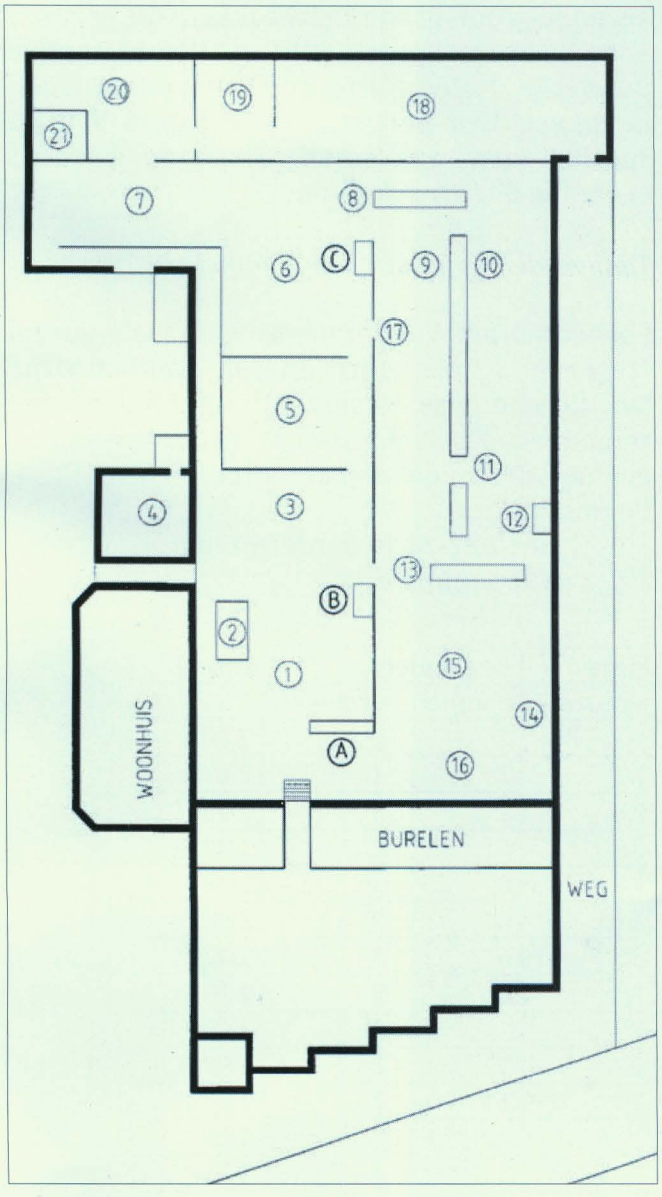

LEGENDE PLAN FABRIEK[21]

Nummer/letter	Wat/wie
1	ruimte patroonmakers
2	ontvangstruimte/kamer thuisstiksters
3	afdeling versnijden bovenleder (schacht)
4	voorraadkamer bovenleder met kleine kelderruimte
5	schalmen en stikken
6	verzamelplaats/magazijn
7	kappen van binnen- en buitenzolen magazijn toebehoren vlechtafdeling
8	startplaats van montage op leest
9	lopende band - damesschoenen
10	lopende band - herenschoenen
11	brug
12	stempelen van binnenzolen
13	controletafel uitkom productie
14	afwerking bovenleder ("spijt"-kot)
15	oppoetsen afgewerkte schoenen en verpakking
16	verzending
17	doorgeefplaats bijbehoren
18	stalling fietsen
19	kleedkamer
20	atelier timmerman (ondermeer productie sleehakken)
21	elektriciteitscabine
A	werkbureel Tillo en Theophile Vandommele
B	werkbureel Oscar Vandommele
C	controle- en werkbureel Tillo Vandommele (cfr. 8 – startplaats van montage op leest)

WERKGELEGENHEID

Evolutie werkgelegenheid

De firma Vandommele is gesticht in 1863 als éénmanszaak door Emile Vandommele. Zijn werk werd gewaardeerd en de eerste knechten werden aangenomen. In die beginjaren waren dit bijna allemaal thuiswerkers. In 1870 waren er een 80-tal werkzaam voor de firma.
Door economisch minder gunstige omstandigheden verminderde de productie. In 1890 is er nog sprake van een 40-tal werklieden, onder hen 15 thuisarbeiders. Tot aan de eeuwwisseling bleef het personeelsbestand vrij stabiel.
Begin 20ste eeuw duiken er in de Izegemse pers berichten op over een crisis in de schoennijverheid. Vooral het handwerk stond ter discussie en mechanisatie werd aanzien als de oplossing voor deze crisis[22]. In 1896 waren er nog 1433 werknemers, in 1910 nog slechts 358 in Izegem[23].
Na de Eerste Wereldoorlog (1923-1929) bloeide de Belgische en dus ook de Izegemse schoennijverheid opnieuw. In de jaren 1930 echter, werd ook deze branche het slachtoffer van de economische wereldcrisis. De uitvoer naar het buitenland verminderde en er was harde concurrentie op de binnenlandse markt.
Cijfers over werkgelegenheid zijn er niet bekend over de firma Vandommele in die periode. Die zijn er wel vanaf 1938[24]:

Opmerkelijk zijn de cijfers van 1947. Daaruit blijkt dat ondanks de mechanisatie er nog steeds evenveel arbeiders aan de slag waren. Het aandeel thuisarbeiders was uiteraard drastisch gedaald (van 164 naar 52), maar dat werd gecompenseerd door een groei van een quasi gelijk aantal fabrieksarbeiders (van 54 naar 162). De directie van de firma Vandommele had geopteerd om bij de mechanisatie van de productie al zijn arbeiders te behouden.
In de jaren 1950 schommelde het totale personeelsbestand rond de 200 eenheden. In 1959 werd een neerwaartse trend ingezet.
Eind 1960 stelden 62 schoenbedrijven in Izegem en Emelgem in totaal 4 525 mensen tewerk. Uit die cijfers blijkt dat de familie Vandommele de zevende grootste werkgever was in die sector.[25]
Toen de firma "Eperon d'Or" in 1967 besloot de deuren te sluiten waren er 95 personeelsleden in dienst. Een dertigtal werknemers had de sluiting zien aankomen. Zij hadden reeds vrijwillig de firma verlaten.

Taakverdeling familie Vandommele

Schoenfabriek Vandommele was zoals zoveel Izegemse schoenbedrijven een familiebedrijf. De directie was uitsluitend uit familieleden samengesteld. Samenstelling en taakverdeling evolueerden in de loop der jaren.
Beginperiode:
Stichter-zaakvoerder Emiel Vandommele.

jaar	fabrieksarbeiders		thuisarbeiders		Bedienden		**totaal**
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
1938	28	26	156	8	2	0	**220**
1947	125	37	19	33	2	1	**217**
1950	119	38	5	28	2	3	**195**
1955	105	40	1	38	6	2	**192**
1956	108	40	1	40	6	3	**198**
1957	107	50	1	41	6	3	**208**
1958	112	45	1	35	6	3	**202**
1959	92	43	1	30	6	3	**175**
1960	90	46	1	22	7	3	**169**
1962	79	49	1	27	9	2	**167**
1963	73	51	0	20	11	2	**157**
1966							**125**
1967							**95**

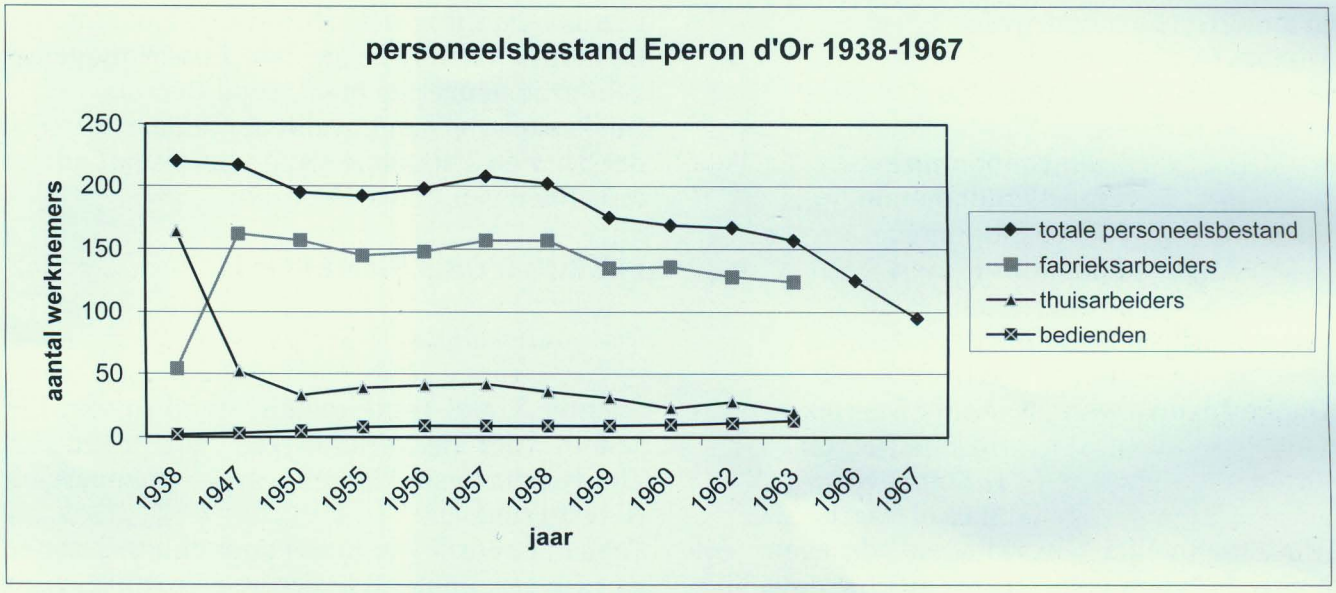

Van Vandommele Frères tot rond 1931 (vier zonen namen het bedrijf over):

Odile Vandommele, commerciële leiding
Richard Vandommele, algemene leiding, aankoop, magazijn, prijscalculatie
Theophiel Vandommele, algemene leiding, aankoop leder, creatie modellen
Oscar Vandommele, controle op de werkplaats

Van 1931 tot rond 1940:

Theophiel Vandommele, algemene leiding
Oscar Vandommele, controle op de werkplaats
Tillo Vandommele,[26] assistent van Richard en Theophile Vandommele
Emile Vandommele,[27] controle op de werkplaats, verkoop
Jules Vandommele,[28] patroons ontwikkelen, controle op de werkplaats

Tijdens het begin van de Tweede Wereldoorlog was de jonge generatie afwezig (legerdienst) en werd de firma geleid door Theophiel en Oscar Vandommele. Richard was toen ernstig ziek en stierf in 1941.

In 1944 werd de PVBA "Chaussures Eperon d'Or" opgericht.

Na 1944 tot rond 1955:

Theophiel Vandommele, algemene leiding, aankoop leder
Oscar Vandommele, controle op de werkplaats
Tillo Vandommele, productie, prijscalculatie, verkoop, ontwikkeling collectie
Jules Vandommele, verkoop, controle op de werkplaats
Emile Vandommele, verliet het bedrijf in 1953

Na 1955:

Na het overlijden van Theophiel Vandommele werd bij familieraad beslist dat Tillo en Jules Vandommele hun taak behielden. Tillo nam tevens de taak van zijn oom Theophiel over. In die periode zorgde Simonne Vandommele, dochter van Oscar voor de nodige exportcontacten, gezien haar functie op de "Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel".

Buiten hun studies werden de zonen van Tillo (Rik en Philippe) en Jules (Theo) opgeleid tot schoenmaker en bedrijfsleider.

De boekhouding en administratie van het bedrijf werd, vanaf Vandommele Frères, toevertrouwd aan Emiel Brouckaert. Er werd bij het einde van ieder boekjaar beroep gedaan op externe en onafhankelijke boekhouders ter controle en afsluiting.

HIERARCHISCHE STRUCTUUR

In het bedrijf was er ook een hiërarchische structuur, die kenbaar gemaakt werd door het dragen van een bepaalde kleur van werkkledij. Waarschijnlijk was dit in die tijd ook het geval

in andere schoenbedrijven:
Van boven naar beneden:
Witte werkjas: Theophiel Vandommele
Beige werkjas: Oscar Vandommele
Tillo Vandommele
Emile Vandommele
Jules Vandommele
Emiel Brouckaert
Antoine Van Besien
Grijze werkjas: Leon Ghekiere
Roger Werbrouck
Donkerblauwe werkjas: André Decroix
Joseph Decroix
G. Sinnaeve
Marcel Naert
Alle mannelijke werklieden droegen een blauwe schoenmakersschort en de vrouwelijke, bij voorkeur, een lichtblauwe schort.

De voornaamste personeelsleden

Administratie: Emiel Brouckaert
(boekhouding)
M. Werbrouck (orders)
Bedienden: Mevr. N. Denijs
Mevr. E. Decroix
Mevr. R. Werbrouck
Patroonmakers: Léon Ghekiere
Guido Ghekiere (tijdelijk)
Georges Werbrouck
Roger Werbrouck
Meestergasten: André Decroix
(snijdersafdeling)
Antoine Van Besien
(stikafdeling)
G. Sinnaeve (montage)
Marcel Naert
(lopende band)
oseph Decroix
(vlechtwerk)
Commerciële dienst: E. Legrain (Brussel)
A. Supply
(Vlaanderen)
R. Fournier
(Wallonië)
Paul Redlinghaus
(Duitsland)
Jean Weber
(Zwitserland)
Van de patroonmakers waren Léon Ghekiere en zijn opvolger, Roger Werbrouck, de bijzonderste.
De ontwikkeling van vlechtwerkmodellen gebeurde in overleg met Joseph Decroix.
Bij de aankoop van bovenleder gebeurde veelal dat Tillo en Theophile Vandommele het advies inwonnen van André Decroix.

EPERON D'OR, COMMERCIEEL

Distributiekanalen

Stichter Emiel Vandommele stond in zijn tijd zelf in voor de verkoop van zijn producten. Zijn voornaamste klanten waren winkeliers uit Noord-Frankrijk.
Toen het bedrijf van Emiel door zijn vier zonen werd overgenomen, concentreerde Odil zich als handelsreiziger enkel en alleen op de verkoop, daarin bijgestaan door Richard.
Na de Tweede Wereldoorlog werd de verkoopsstructuur gewijzigd. Een eigen distributienet werd opgezet met depots in Kortrijk, Charleroi (in eigen beheer), Tamines, Bergen en Namen. Jules Vandommele was verantwoordelijk voor de verkoop in het Groothertogdom Luxemburg.
Vanaf 1946 werd naast Frankrijk, ook uitgevoerd naar Engeland, Duitsland, Zwitserland en Nederland.
Daarnaast werd een verkoopsnet uitgebouwd met commerciële agenten in loondienst. Zij kregen elk een regio toegewezen:
- Vlaanderen: Supply en Moreels (enkel in West- en Oost-Vlaanderen);
- Regio Brussel-Leuven: Legrain;
- Wallonië: Fournier;
- Duitsland: Paul Reddlinghaus;[29]
- Zwitserland: Jean Weber.[30]

De bestellingen werden via het spoor en het luchtverkeer naar de klanten verstuurd.

Beurzen en tentoonstellingen

"Eperon d'Or" stond synoniem voor een kwaliteitsschoen en was een symbool van de "Chaussures d'Iseghem, cousu main". Het merk genoot wereldfaam en was zeer vermaard. Bij de firma Vandommele ging men heel selectief op zoek naar de grondstoffen. Zelfs de binnenzolen en de leesten moesten aan strenge

kwaliteitseisen voldoen.
Net als de firma Vandenberghe hielden ze lang vast aan hun handwerk (tot na de Tweede Wereldoorlog).
Hun werk mocht gezien zijn en ze werden vaste klanten op nationale en internationale tentoonstellingen en beurzen. Gerenommeerde schoenwinkels in Brussel, Antwerpen en zelfs buiten de landsgrenzen waren vragende partij om deze schoenen aan hun klanten aan te bieden. Maar hun werk werd, met de tijd en de evolutie, onbetaalbaar.

Enkele exposities, waaraan de firma Vandommele deelnam

1888: Barcelona, Spanje
Door toedoen van een klant uit Roubaix slaagde Emiel Vandommele erin enkele modellen in deze expositie te plaatsen. Hij behaalde er een medaille mee. Op een foto van een expositie van latere datum (onbekend) staat onder andere een laars, die op deze expositie werd tentoongesteld. Bijna alle laarzen op de foto zijn 19de eeuwse creaties van de firma Vandommele.

1905: Tourcoing, Frankrijk
Klant Masureel zorgde ervoor dat zeven paar schoenen geëxposeerd werden:
1 paar herenschoenen door A. Vanquathem
1 paar damesschoenen door Achille Hoornaert[31]
5 paar damesschoenen door Alfons Dejan.

1913: Gent
Twintig paar schoenen werden tentoongesteld. De firma behaalde er een erediploma.

1922: Brussel, expositie "Franco-Belge de la mode"
Door haar deelname aan deze expositie (mei-september 1922) kwam de firma Vandommele in contact met het Koninklijk Hof. Er werd een erediploma uitgereikt aan Vandommele Frères met de felicitaties van de Belgische koningin Elisabeth. In de krant "De Iseghemnaar" van 5 augustus 1922 lezen we op bladzijde 2, dat de koningin met belangstelling de schoenen van "Eperon d'Or" bekeek. Zij drukte menigmaal haar bewondering uit over de mooie vorm, de sierlijkheid en bevalligheid van deze prachtige schoenen.

1930: Antwerpen
Op deze tentoonstelling boekten ze opnieuw succes. Ze haalden zelfs een gouden medaille, die heden in het Izegemse Schoeiselmuseum te bewonderen is.
De firma Vandommele stelde vijftien paar schoenen ten toon, waarvan het winnende schoentje, een siermuiltje naar Indisch model, ter illustratie en de bijhorende medaille en diploma (uitgereikt aan patroonmaker Léon Ghekiere). In die tijd kregen de medewerkers aan het winnende stuk een diploma en een

Schoen en medaille - Antwerpen 1930. (foto in privébezit)

medaille.

1935: Brussel

Uit "Livre d'Or des industries du cuir et de la chaussure, exposition universelle Bruxelles 1935" leren we dat heel wat Izegemse firma's deelnamen aan de tentoonstelling. Over VANDOMMELE FRERES citeren we volgende tekst:

"Nous nous trouvons devant l'admirable participation de la firme Vandommele Frères, d'Iseghem. Reputation mondiale, certainement une des premières fabriques du monde : des articles d'une conception étudiée et réussie, fabrication supérieure en cousu main. Le Jury regrette l'absence d'un délégué, car il aurait trouvé une satisfaction spéciale de voir les articles dans leurs détails.

Maar liefst 22 modellen werden tentoongesteld. Er werd een gouden medaille uitgereikt aan een schoen, waar onder andere werknemer en patroonmaker Léon Ghekiere zijn bijdrage leverde.

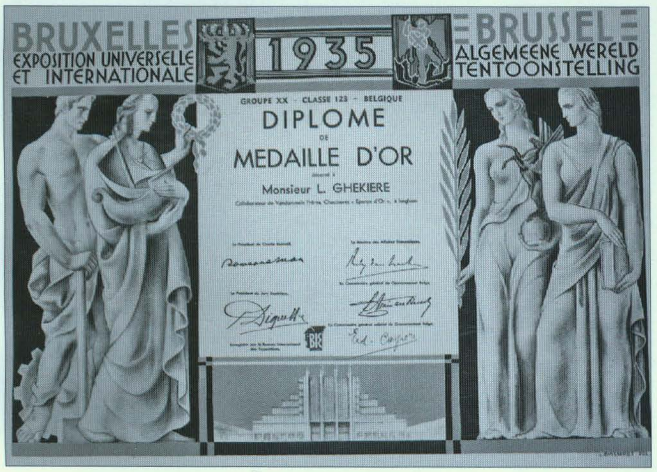

1937: Parijs

Theophiel Vandommele was medestichter en ondervoorzitter van deze expositie. Hij was tevens jurylid van de wedstrijd. Drie paar schoenen werden tentoongesteld. Vandommele Frères viel opnieuw in de prijzen.

1939: New York

Slechts enkele maanden voor de tweede wereldoorlog exposeerde de firma Vandommele in New York, USA. Door het uitbreken van de oorlog kende deze tentoonstelling geen normaal verloop.

1958: Brussel, wereldtentoonstelling Expo '58

"Eperon d'Or" exposeerde tijdens de prestigieuze wereldtentoonstelling van 1958 in eigen land. Als deelnemer ontvingen ze een erediploma en gouden erepenning.

1964: Los Angeles, San Francisco, U.S.A., "Trade Fair"

De firma Vandommele had speciaal voor deze expositie enkele damesmodellen gemaakt in de stijl Louis XV op Amerikaanse leesten geschoeid. De deelname aan deze beurs was commercieel geen succes.

In Berlijn is ooit (jaartal onbekend) een wereldtentoonstelling voor kunstwerken geweest. Het Ministerie van Economische Zaken te Brussel nodigde zowel de firma "Eperon d'Or" als de Vrije Vakschool uit om als enige vertegenwoordigers van de Belgische schoennijverheid op deze tentoonstelling aanwezig te zijn. De kunstwerken, schoenen in puur handwerk, werden uiterst gesmaakt door het internationale publiek. Beide exposanten kregen de "Herinneringsmedaille der Wereldtentoonstelling voor Kunstwerken".[32]

Hofleverancier

Koningin Elisabeth, echtgenote van koning Albert I bracht in 1922 een bezoek aan de stand van "Eperon d'Or" op de tentoonstelling "Exposition Franco-Belge de la mode" te Brussel. Tijdens haar ontmoeting met Odil Vandommele, die op de stand aanwezig was, drukte zij de wens uit om een bezoek te brengen aan de fabriek. Deze ontmoeting lag ongetwijfeld aan de basis van hun benoeming tot hofleverancier.

Op 8 juni 1927 werd de firma "Vandommele Frères" officieel hofleverancier aan het Belgische Hof. Ook de Vrije Vakschool en firma Defauw zouden later die eer te beurt vallen.

Ter gelegenheid van deze benoeming werd er een banket gehouden voor het personeel in een tent naast de fabriek.

Prinses Marie-José, dochter van Albert I, huwde op 8 januari 1930 met Umberto, kroonprins van Italië en prins van Piëmont. Zij droeg op haar huwelijk schoenen van de firma Vandommele. Franse dagbladen verspreidden berichten dat haar kledij niet uitsluitend in België werd gemaakt. Deze geruchten werden door het Hof weerlegd. In 1946 werden zij koning en koningin van Italië gedurende 33 dagen.

Ook het Luxemburgse vorstenhuis erkende "Vandommele Frères" als hofleverancier. Op 23 januari 1933 werd een brevet afgeleverd met een geldigheidsduur van 10 jaar. Dit brevet werd telkens hernieuwd tot aan het faillissement in 1967.

Ex-werknemers getuigen dat er regelmatig bestellingen voor 'het Hof' binnenkwamen. Dat konden zowel heren-, kinder- of damesschoenen zijn. Maar vooral "ballerientjes" waren in trek bij de koninklijke familie.

In 1936 zocht de Engelse schoenfabrikant Georges Rayne een plek waar hij luxueuze schoenen kon leren maken. Via zijn klant "Lily and Scott" uit Engeland kwam hij terecht bij de Belgische familie Vandommele (eveneens leverancier bij "Lily and Scott"), die hem de knepen van het vak leerden. Met de opgedane kennis slaagde Rayne erin om leverancier te worden aan het Engelse Hof. Toen zijn firma overgenomen werd, ging al zijn kennis en het brevet van hofleverancier verloren.

Publiciteitsmateriaal

MERKNAMEN

Emiel Vandommele, stichter van de fabriek, voerde de merknaam "E.V.", zijn eigen initialen. Vandommele Frères betekende de start van "Eperon d'Or" Vertaald naar het Nederlands: "Gouden Spoor". Op het embleem werd dan een gouden spoor rond de initialen "E.V." afgebeeld. Dit embleem sierde ook de zijgevel van de fabriek in de Prins Albertlaan vóór 1930.

De familie Vandommele produceerde vooral onder de merknaam "Eperon d'Or". Dit label stond garant voor hoogwaardige kwaliteit en genoot wereldfaam. In de jaren 1950 betaalde men in de winkel ongeveer 525 Belgische frank voor een paar.

In 1952 werd naast dit prestigieuze merk ook

een goedkoper gamma geproduceerd, "Vedette". Ter vergelijking kostten deze schoenen ongeveer 320 Belgische frank per paar.
Enkele jaren voor het faillissement nam de familie Vandommele de schoenfabriek "Only Lux" over te Verviers. Deze firma produceerde voornamelijk kinderschoenen. Die overname bleek geen succes te zijn.

VISITEKAARTJES

Bij het bezoeken van potentiële klanten presenteerde de vertegenwoordiger het visitekaartje van de firma. Hiervan zijn enkele prachtige exemplaren bewaard gebleven.

OP IEDERE SCHOENDOOS

Iedere schoendoos van de firma "Eperon d'Or" was gemerkt met een etiket, waarvan verder enkele voorbeelden.
De laatste twee etiketten dateren van latere datum, toen de merknaam "Eperon d'Or" ook de officiële naam van het bedrijf was. Op het tweede etiket staat de vermelding *"spécialiste pour pieds sensibles"*. En wie kon dat beter weten dan de zaakvoerders zelf. Zij hadden zeer gevoelige voeten en zorgden ervoor dat de schoenen "als gegoten aan de voet" pasten. Ex-werknemers getuigden, dat voornamelijk Oscar zware problemen had met zijn voeten. Hij had trouwens een eigen auto, maar kon die niet besturen daar hij de voetpedalen niet kon bedienen. Een werknemer, die ook aangesteld was als chauffeur moest 's morgens Oscar thuis ophalen om hem naar de fabriek te brengen. De auto bleef dus bijna altijd in de garagepoort van het voorgebouw van de fabriek staan.

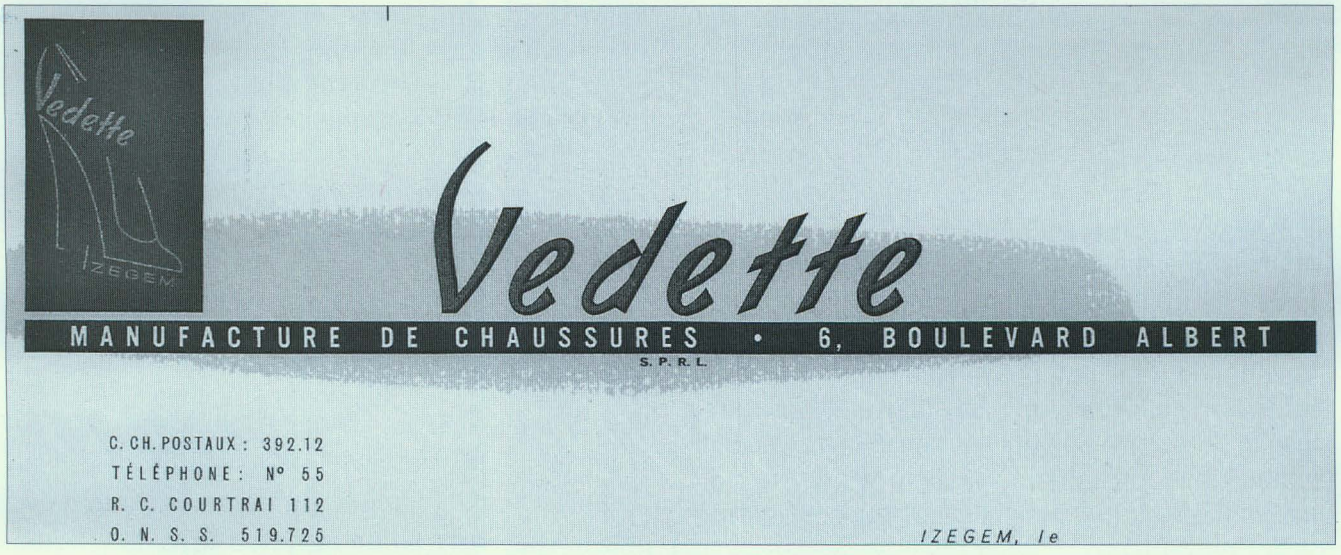

Briefhoofd met merknaam 'Vedette'.

Visitekaartje uit de jaren 1910-1920.

Visitekaartje rond 1930.

Etiket (vóór de Tweede Wereldoorlog in gebruik).

Etiketten
(na de Tweede Wereldoorlog
in gebruik).

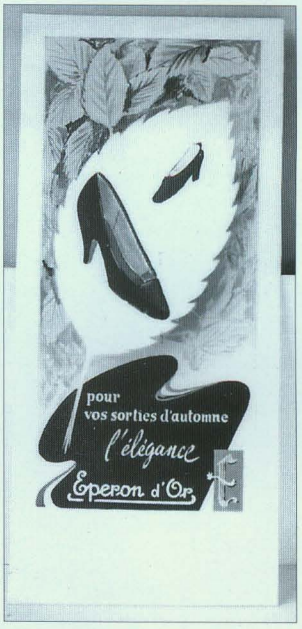

Publiciteitspanelen.

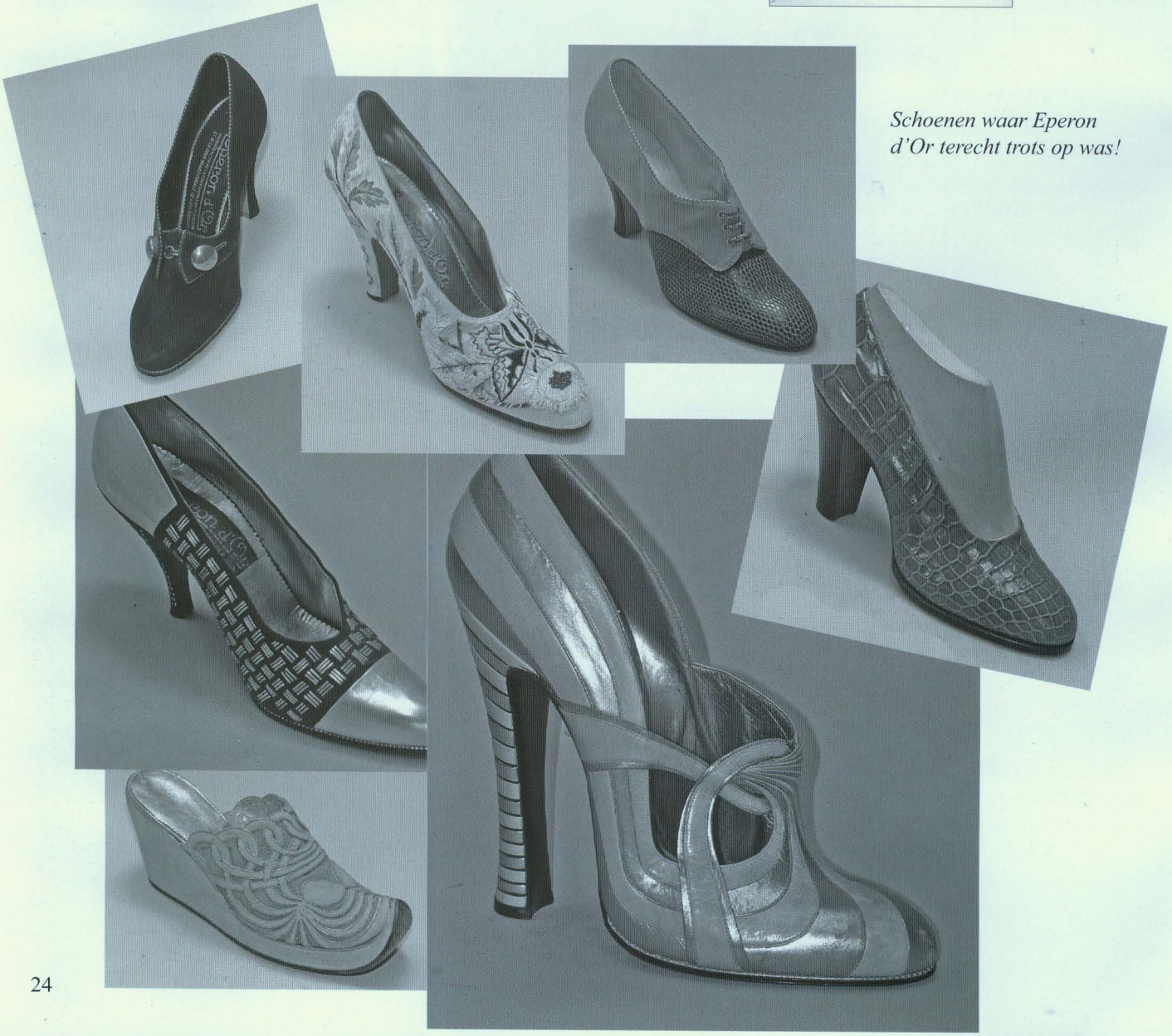

Schoenen waar Eperon d'Or terecht trots op was!

IN DE WINKEL

Winkeliers gingen er prat op dat de schoenen "Eperon d'Or" tot hun gamma behoorden. Dit lieten ze duidelijk merken aan hun klanten door publiciteitsmateriaal uit te stallen in hun winkel en/of etalage.

HET FABRIEKSGEBOUW IN DE PRINS ALBERTLAAN

Geklasseerd monument

In de Prins Albertlaan te Izegem, in het zicht van de voorbijkomende treinen, valt ongetwijfeld het bedrijfsgebouw "Eperon d'Or" op. Door zijn aparte architectuur merkt iedere spoorreiziger dit gebouw op. De constructie van het voorgebouw werd aangevat in 1935. In 1936 kon men het in gebruik nemen.
Na de sluiting in 1967 werd het gebouw gekocht door Carlos Verstraete, een houthandelaar. Door de aankoop van dit gebouw kon hij zijn bedrijf, gelegen aan de Zuidkaai, uitbreiden. De voormalige fabrieksgebouwen worden nu nog gebruikt als werk- en opslagruimte. De kantoorgebouwen werden een tijd lang verhuurd aan oliefabriek Vandemoortele NV. Enkele ruimten deden dienst als publiciteitskantoor en fabriekswinkel. In 1990 beëindigde de oliefabrikant het huurcontract en kwam het kantoorgebouw leeg te staan. Er werd geen nieuwe huurder gevonden. In 1993, na bijna drie jaar leegstand, dreigde een nakende sloop. Stad Izegem wou het gebouw, 500 m^2 groot, redden en informeerde naar de huurprijs, die te hoog uitviel.
Begin 1993 besliste het college van burgemeester en schepenen, onder impuls van toenmalige schepen van cultuur Erik Vandewalle, om bij het Bestuur van Monumenten en Landschappen een aanvraag in te dienen tot het klasseren van de voormalige schoenfabriek. De cultuurraad steunde deze beslissing en stuurde een schrijven in dezelfde zin op. De aanvraag werd verstuurd op 22 maart 1993, zonder de eigenaar hiervan op de hoogte te brengen.
Stad Izegem motiveerde zijn aanvraag als volgt:
1. Het redden van een gebouw in art-decostijl met verwijzingen naar de nieuwe zakelijkheid uit het begin van de 20ste eeuw.
2. Eperon d'Or is een begrip in de geschiedenis van de Izegemse schoennijverheid en mag beschouwd worden als een waardevol stuk patrimonium.
Eind 1993 maakte het Izegems Stadsbestuur de overweging om het gebouw aan te kopen en had plannen om er het schoeiselmuseum in onder te brengen.
Op 28 mei 1999 werd bij ministerieel besluit het voorgebouw als monument beschermd. Het besluit werd te Izegem ondertekend door toenmalig Vlaams minister van cultuur, gezin en welzijn Luc Martens. In het besluit werd de historische, in casus ook de architecturaal-historische en de industrieel-archeologische waarde als volgt omschreven:
- als zijnde een symbool voor de schoennijverheid in Izegem, die er sinds de 19de eeuw nadrukkelijk aanwezig was, kort na de Tweede Wereldoorlog tot een enorme bloei kwam en vanaf de jaren 1950 een geleidelijke terugval kende;
- als zijnde een uitzonderlijk voorbeeld van verzorgde fabrieksarchitectuur uit de jaren 1930, dat toen het imago vormde van de bloeiende schoenfabriek Eperon d'Or;
- als zijnde een beeldbepalend en gaaf bewaard gebouw in art-decostijl, met invloed van de

Het gebouw tijdens het interbellum. (foto in privébezit)

Amsterdamse School, dat zowel qua volume, afwerking, materiaalgebruik en grondplan, merkwaardig te noemen is. De voorgevel wordt sterk bepaald door de aanwezigheid van de artistiek geconcipieerde industriële beglazing, hier gekleurd figuurglas.
Op de website van de stad Izegem[33] vond ik volgende prachtige beschrijving van het geklasseerde monument: *'Alleen het kantoorgebouw – dat invloed van de Amsterdamse School vertoont - is geklasseerd. Het gebouw heeft een trapzoïdale plattegrond met drie rechte en één schuine zijde; het telt twee bouwlagen met mezzanino en vijf traveeën onder een plat dak; er is een hoektoren. De opbouw van de voorgevel wordt getypeerd door de horizontaliserende accenten van de bepleisterde mezzanino onder de kroonlijst; anderzijds vormt de vierkante toren een verticaal pendant.*
'Chaussures' wordt geflankeerd door de wapens van het Belgische Koningshuis en het groothertogelijke huis van Luxemburg, met daaronder de opschriften 'Fournisseur de la Cour de Luxembourg' en 'Fournisseur de la Cour de Belgique'.
De hoektoren vertoont getande hoeken en lisenen in de basis. Een rechthoekige lichtschacht is in een getrapte omlijsting over de verdiepingen doorgetrokken. De vensters en poorten van het gebouw worden getypeerd door ritmerende pilasters. De sobere achtergevel geeft uit op de fabriekshal.
Het interieur behelst onder andere granitobevloering, een trap met buisvormige ijzeren leuningen, en vensters en deuren met gehamerde beglazing.
Het kantoorgebouw van 'Eperon d'Or' is een symbool van de voormalige prominente schoeiselnijverheid in Izegem, een uitzonderlijk voorbeeld van verzorgde fabrieksarchitectuur uit de jaren 1930, een beeldbepalend en gaaf bewaard gebouw in art-decostijl, dat zowel qua volume als afwerking, materiaalgebruik en grondplan merkwaardig te noemen is.
Ter gelegenheid van de Open Monumentendag Vlaanderen 2000 werd in dit gebouw een dubbele tentoonstelling gehouden: een thematentoonstelling *'Waar de tijd stil bleef staan...'* en een kunsttentoonstelling *'Shoes or not shoes?'* Op de benedenverdieping kregen de bezoekers een korte geschiedenis te horen over de firma Vandommele.

Eperon d'Or na de sluiting

Het merk "Eperon d'Or" had wereldfaam verworven en velen waren tuk op deze merknaam.
Toen de schoenfabriek "Eperon d'Or" in 1967 definitief gesloten werd, nam dokter Depaepe[34] van de schoenfabriek 'Micheline' de merknaam over. Voorwaarde was echter wel, dat hij ook het personeel in dienst nam. Zijn eigen werknemers waren niet echt gelukkig met deze situatie, want zij vreesden voor hun baan. Als oplossing stelde hij voor om het personeel van "Eperon d'Or" tewerk te stellen in de fabriek van Eugène D'Hont in de Roeselaarsestraat (rechtover "De Zandberg"), een bedrijf dat Depaepe overgenomen had. Twee jaar lang produceerde men er onder de merknaam "Eperon d'Or". Depaepe staakte toen alle activiteiten.
Intussen was Jules Vandommele niet bij de pakken blijven zitten. Bij de vereffening van "Eperon d'Or" had hij enkele machines aangekocht en had een fabriek opgestart in Kuurne. Onder zijn eigen naam produceerde hij samen met zijn zoon Theo schoenen in een gehuurd fabrieksgebouwtje op de hoek van de Kouterstraat en de Generaal Eisenhowerstraat. Voorheen was dit een confectieatelier van de gezusters Coucke, waar lakens gemaakt werden.

Toen Depaepe-D'Hont verdween, nam Jules enkele voormalige werknemers van de firma Vandommele in dienst: Henri Desmet en Marcel Naert. Door het wegvallen van Depaepe, kon Jules ook opnieuw de merknaam "Eperon d'Or" gebruiken.
Jules leidde het bedrijf, zijn zoon Theo hielp mee in de productie en deed vooral het minder fijne werk, zoals het kappen. Henri en Marcel verzorgden het fijnere handwerk aan de schoenen. Henri werkte ongeveer 11 jaar voor Jules. Jules besloot toen (rond 1980) om de activiteiten stil te leggen (geen faillissement!).

Bronnen en Bibliografie

Archief Philippe Vandommele.
Archief Heemkundige Kring 'Ten Mandere', Izegem.
Documentatiemap Eperon d'Or, Nationaal Schoeiselmuseum Izegem.
Fotoarchief Bart Blomme.
Eperon d'Or, een rijke kijk op de mens, geveterd en geborsteld, Tinker, 2006.
Albert GESQUIERE, *De toestand van Izegem-Emelgem als eerste schoencentrum van België*, Niet-gepubliceerde licentiaatsverhandeling, Antwerpen, Sint-Aloysiushandelshogeschool, 1960-'61, 165 p.
Jean-Marie LERMYTE, *Gedeelde eenheid. De christelijke arbeidersbeweging in Izegem, Emelgem en Kachtem*, 1940-1991 Izegem, ACW Izegem, 1992, p. 285-331.
Carlos OOSTERLYNCK, *De Belgische Schoennijverheid*, 1955.
Koenraad VANDOMMELE, *Geschiedenis en stamboom van de Izegemse familie Vandommele 1634-2004*, uitgave in eigen beheer, 2004, 271 blz.
Interview ex-werknemer Henri Desmet.
Interview ex-werkneemster Marie-Jeanne Vanhaverbeke.

Eindnoten

[1]Deze koperen nageltjes werden ook wel 'poontjes' genoemd.
[2]Hij was lintenwever en werd net geen 95 jaar oud.
[3]Uit bevolkingsregister 1847 en patentlijst uit die periode.
[4]Geboren als Franciscus Emilius Vandommele.
[5]Zware plattelandsschoenen.
[6]Stichter van Union, een schoenfabriek in Emelgem.
[7]Geboren als Augustus Anscharius Vandommele.
[8]*De Mandelbode*, 28 juli 1928.
[9]*De Mandelbode*, 15 december 1928.
[10]Beide wapenschilden werden gemaakt door een Kortrijks kunstenaar, waarvan de naam onbekend is.
[11]Uit getuigenis ex-werknemer Henri Desmet.
[12]Nederlands: Gouden Spoor.
[13]PVBA : persoonlijke vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.
[14]Uit *Gedeelde eenheid* van Jean-Marie Lermyte.
[15]Borstelfabrikant, medestichter Nationaal Borstelmuseum te Izegem.
[16]Afgekort, BDOP.
[17]Zie *Belgische Dienst voor de Opvoering van de Productiviteit(*B.D.O.P.)
[18]Vooral de Izegemse bedrijven Defauw, Tanghe en Dekimpe.
[19]Uit *Overeenkomst aangaande werkregeling* van 9 december 1966, ondertekend door de directie en de twee grote vakbonden ACV en ABVV.
[20]Zie plan op pagina 15.
[21]Naar tekening van de heer Philippe Vandommele.
[22]Naar een artikel uit *De Gazette van Iseghem*, 18 april 1914.
[23]Uit 'Geschiedenis van Izegem' van Jean-Marie Lermyte, p. 211.
[24]Uit archief 'Eperon d'Or' van Philippe Vandommele.
[25]Uit *De toestand van Izegem-Emelgem als eerste schoencentrum van België*, Albert Ghesquière, 1960-1961.
[26]Zoon van Richard.
[27]Zoon van Odile.
[28]Zoon van Theophiel.
[29]Reddlinghaus verkocht vooral vlechtwerk (ongeveer 8 000 paar per jaar of bijna 10% van de totale productie van Eperon d'Or).
[30]Weber woonde in Bern en was goed voor een verkoop van 1 200 tot 1 500 paar per jaar.
[31]Vanaf 1906 gaf A. Hoornaert les aan de Vrije Vakschool te Izegem. In 1912 was hij er de eerste leraar in het dagonderwijs.
[32]Digitale kopie krantenartikel ontvangen van de heer Bart Blomme.
[33]www.izegem.be
[34]Depaepe had een schoenfabriek in de Baronstraat te Emelgem. Hij produceerde onder de merknaam 'Micheline'.

KOTJESSCHOOL

Antoon Vandromme

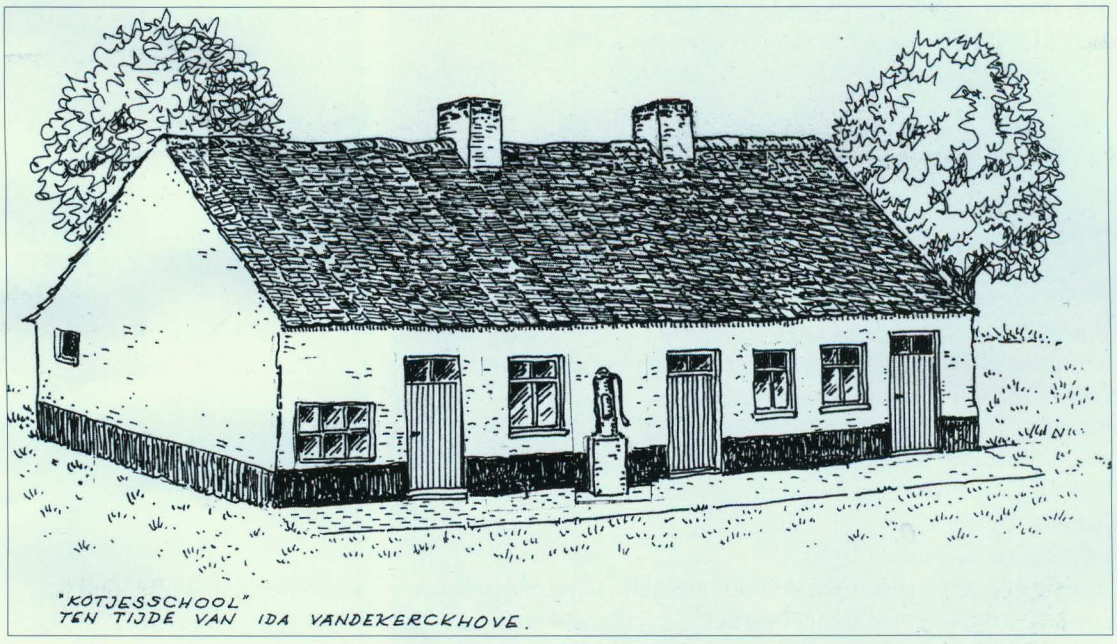

De Kotjesschool van Ida Vandekerckhove op de westzijde van de Lendeleedsestraat. Na 1905 trokken de Zusters van Maria hier een nieuw schoolgebouw op.

HET VERRE BEGIN

In het zuidoosten van Izegem vinden we de wijk 't Kotje. De naam verwijst naar de gelijknamige herberg.[1] Rond 1810 kwam de in Rumbeke geboren Petrus Vandekerckhove[2] (° Rumbeke, 26 juni 1778 - † Izegem, 12 december 1841) zich in Emelgem vestigen. Hij integreerde zich hier vrij snel als boerenwerkman. Hij bleef er wonen en huwde met de Izegemse Barbara Vynckier. Tussen 1809 en 1811 verhuisden ze naar de Schardouwstraat, waar op 13 januari 1815 Barbara Vynckier stierf bij haar vierde bevalling.

Petrus ging op 22 juni 1816 een tweede huwelijk aan, dit keer met Coleta Sintobin (° Izegem, 18 november 1793), een Izegemse spinster. Toen ze huwden hadden ze al een zoon, Josephus. Nu vestigden ze zich op de wijk 't Kotje. Er zouden nog tien kinderen volgen.

Joannes, de oudste uit zijn eerste huwelijk, had een beperking aan de benen waardoor hij vaak bedlegerig was. Hij was echter bedreven in de wiskunde en mocht zelfs les geven aan een Lendeleedse onderwijzer. Zo kwam bij hem het idee op, om vanuit zijn bed, les te geven aan de kinderen van de buurt.

Sedert 1806 bestond er een kosteloze school voor meisjes in de Gentsestraat, de Mariaschool. Voor jongens bestond geen dergelijk onderwijs. Privéscholen bestonden wel, maar waren vrij duur en de afstand van het Kotje tot aan het centrum was een halfuur wandelen. Zo ontstond er op die wijk een klein schooltje, waar de leerkracht vanuit zijn bed de leerlingen uit de buurt onderwees.

DE ECHTE 'KOTJESSCHOOL'

Ouderen onder ons kennen nog het schooltje op de Kotjeswijk, gelegen in de Lendeleedsestraat en later opgekocht door *dakwerken Seynaeve*, die de gebouwen omvormde tot opslagruimte.

Het eerste schooltje lag echter in de nabijheid van de Kotjesmolen, dicht bij de grens met Lendelede. Wanneer men uit de richting van Izegem ter hoogte van de Winkelhoekstraat in de Lendeleedsestraat links af sloeg, stond er juist voorbij het hoekhuis een tweewoonst. Deze lag iets van de straat verwijderd.

Daar werd in 1840 gestart met het lesgeven door Joannes Vandekerckhove. Na hem volgden drie van zijn zussen hem op. Dit onderwijs bleef zo doorgaan tot in 1906. Toen stopte zijn zus Ida met les geven. Alles samen goed voor ongeveer 70 jaar onderwijs!

VLUGGE OPVOLGING

Heel vlug kwamen de buurjongens en -meisjes les volgen bij de in bed liggende lesgever. Na zijn overlijden in 1840 ging zijn zus Melanie verder. Zij was echter maar een korte tijd onderwijzeres, want op 24 juni 1844 trad ze binnen in het klooster van de Zusters van Maria in Woesten. Ze werd op 21 juni 1851 geprofest. Gedurende 36 jaar was ze daar onderwijzeres en later ook kloosteroverste. Ze stierf op 16 juni 1887.

Wanneer Melanie het Izegems wijkschooltje verlaten had, nam haar zus Theresia de draad op. Maar zij overleed al in de loop van het volgende jaar. Dan was het de beurt aan Ida, de jongste uit het gezin. Haar periode zou de langste worden van alle gekende lesgeefsters die ooit in Kotjesschool bekend werden.

Herberg 'De Kotjesmolens' op de oostzijde van de Lendeleedsestraat, wijk 't Kotje.
Om de school te bereiken, moest men tussen de herberg en het huis van Smid Henri Duyvejonck een pad volgen.
De herberg - met meervoudsvorm 's' - verwijst naar de twee molens in de buurt: Kotjesmolen, vooraan in de Winkelhoekstraat van molenaar Ghekiere en de Tytgatmolen net over de grens met Lendelede. (foto in privébezit)

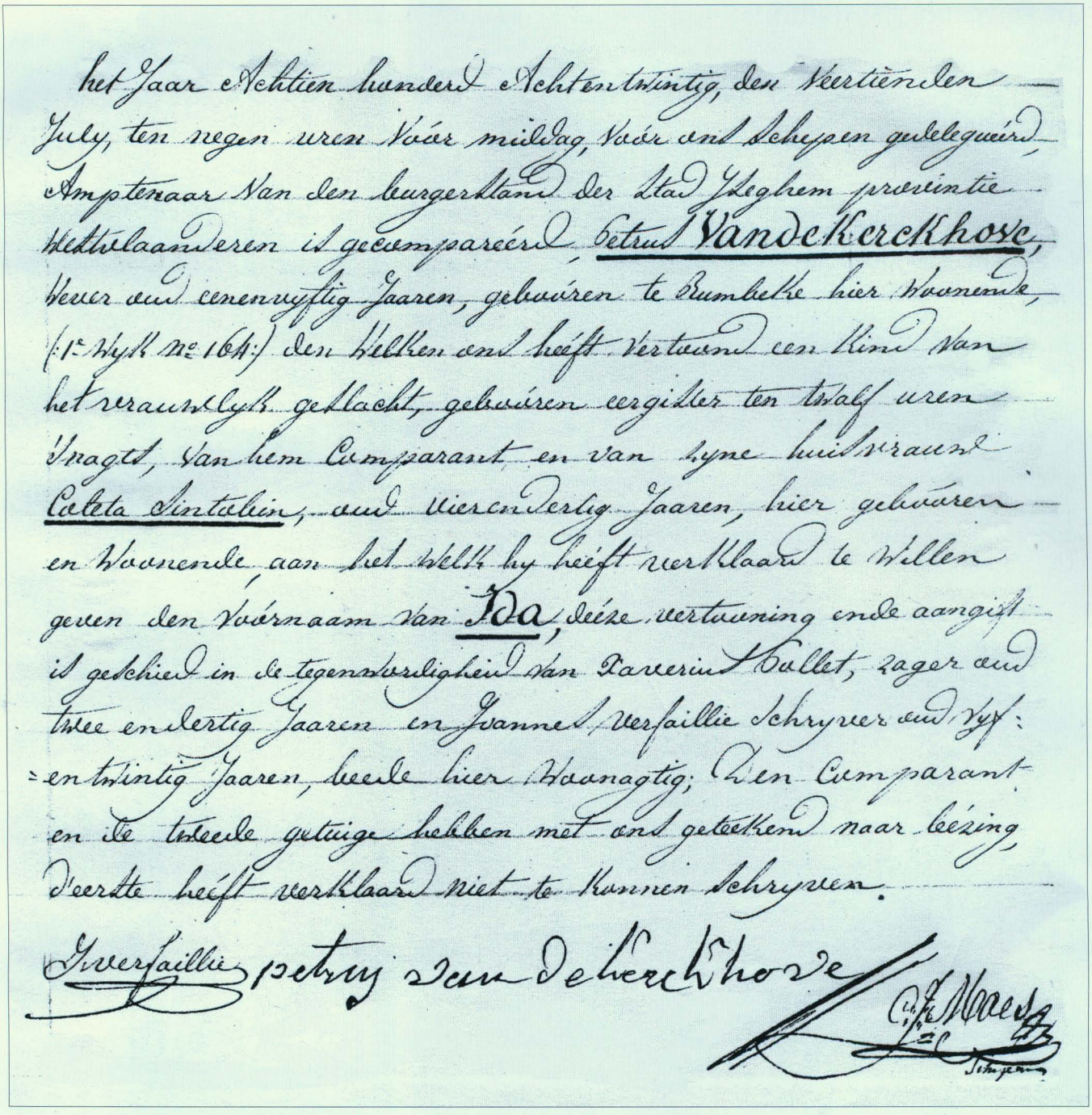

De geboorteakte van Ida Vandekerckhove (SAI, geboorten 1828 nr. 163)

DE SCHOOL VAN IDA VANDEKERCKHOVE

Deze jonge lesgeefster startte met een gemengde klas van 32 leerlingen. Tijdens haar jarenlange loopbaan van schooljuf klom het leerlingenaantal op tot 170 leerlingen. Het geestelijk toezicht was toevertrouwd aan de onderpastoors van de Sint-Tillokerk. Volgende onderpastoors passeerden de revue: EE. HH. Isidoor Ampe, Ivo Volckaert, Leopold Slosse en Octaaf Desmedt. Zij waren altijd vol lof over de vooruitgang die de leerlingen maakten in het opzeggen van hun catechismus. Over de andere vakken spraken ze nooit. Omdat de schoolbevolking zo snel aangroeide, diende de school uitgebreid te worden.

UITBREIDING

De eerste uitbreiding gebeurde onder pastoor Lonneville in 1864. Toen deze pastoor tien jaar later, nog eens voor dezelfde moeilijkheid stond, zag hij maar één oplossing. De school moest nogmaals flink uitbreiden. Zo werd in 1874 een stuk bijgebouwd. In het Rijksarchief Kortrijk vonden we tweemaal een pacht van dit schooltje terug[3]. Het gebouw lag op de percelen sectie B nrs. 867e, 866b en de helft van 866a en werd omschreven als *de oostkant van een woonhuis met een nieuwgebouwen lokaal, dienende voor school.* Het maakte deel uit van de disgoederen die het Bureau van Weldadigheid in 1876 en in 1885 verhuurde. De jaarlijkse pacht werd telkens ingesteld op 90 fr. per jaar.

In 1891 kreeg Ida hulp. Sofie Masson en Emilie Vandekerckhove, een nichtje van haar, versterkten de rangen.

Op dat moment waren er 126 leerlingen in die school, 64 jongens en 62 meisjes. Na 46 jaar (in 1893) konden er voor de eerste keer nieuwe schoolbanken geplaatst worden.

ZONDAG IS RUSTDAG

In de jaren dat de wijkschool groeide en Ida Vandekerckhove haar best deed om het jonge volkje van de wijk ter plaatse onderwijs aan te bieden, was er ook in het centrum iedere zondag een goed georganiseerde Zondagschool der Dochters[4] in Ave Maria. Daar werden de schoolgaande meisjes verwacht, samen met de jonge dochters beneden de 21 jaar. Die lessen gingen iedere zondag door van 13.30 u. tot 15.30 u. Ook voor de jongens was er Zondagschool, maar deze lessen gingen door in de Congregatie.

In het boekje *Honderdjarig jubelfeest der Zondagschool der Dochters te Iseghem 1812-1912. Maandag 19 september 1912* vinden we de namen van alle meesteressen die daar gedurende al die jaren op zondag les gaven.[5] De naam van Ida Vandekerckhove komt er niet in voor. De geestelijke bestuurders zullen aan de zo werkzame schoolvrouw zeker op zondag een dag volledige rust gegund hebben.

Die zondagschool was gestart onder pastoor Buseine (1812-1813) om onderricht te geven aan de kinderen die hun eerste communie zouden doen. Onder pastoor De Smedt (1813-1829) kwamen daar ook de kinderen bij die reeds hun eerste communie gedaan hadden.

GOUDEN JUBELFEEST VOOR IDA[6]

Op dinsdag 29 juni 1897 was er een groot feest op het Kotje. De zeer verdienstelijke schoolvrouw Ida Vanderkerckhove werd die dag door al haar leerlingen en door gans de wijk letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes gezet.

Reeds van in de vroege morgen werden lange rijen kanonsalvo's afgevuurd om dit wijkfeest aan te kondigen. Om 9 uur werd in de Sint-Tillokerk een plechtige hoogmis gezongen door E.H. pastoor met assistentie van vijf priesters. Van op het doksaal klonken de feesttonen van Gloria en Credo, net zoals bij grote kerkelijke plechtigheden. Niettegenstaande het slechte weer waren alle schoolkinderen van 't Kotje in die kerkelijke dienst aanwezig. Ook heel wat oudleerlingen, buren, vrienden en kennissen van de jubilaris waren naar die kerkdienst gekomen om hulde te brengen. Onder de aanwezigen waren de vroegere wijkonderpastoors van 't Kotje Ivo Volckaert en Leopold Slosse opgemerkt. Zij hadden eraan gehouden deze plechtigheid bij te wonen om zo ook eer en lof te betonen aan deze verdienstelijke vrouw die ze tijdens hun verblijf in Izegem hadden leren kennen, waarderen en hoogschatten.

Het was E.H. Pieter Baes, toen bisschoppelijk schoolopziener en voorheen bestuurder van het Sint-Jozefsgesticht, die de homilie hield. Daarin schetste hij de hoge verdiensten van de personen die zich aan onderwijs en aan de opvoeding van de jeugd wijden. Om 11 uur was er feest in de feestzaal van de congregatie. Daar kwamen de jubilares, de geestelijkheid en de bijzonderste families van stad samen, net zoals de buren van het Kotje. Er werden verschillende liederen gezongen en de jubilaris kreeg een staf in de handen met een kroon op

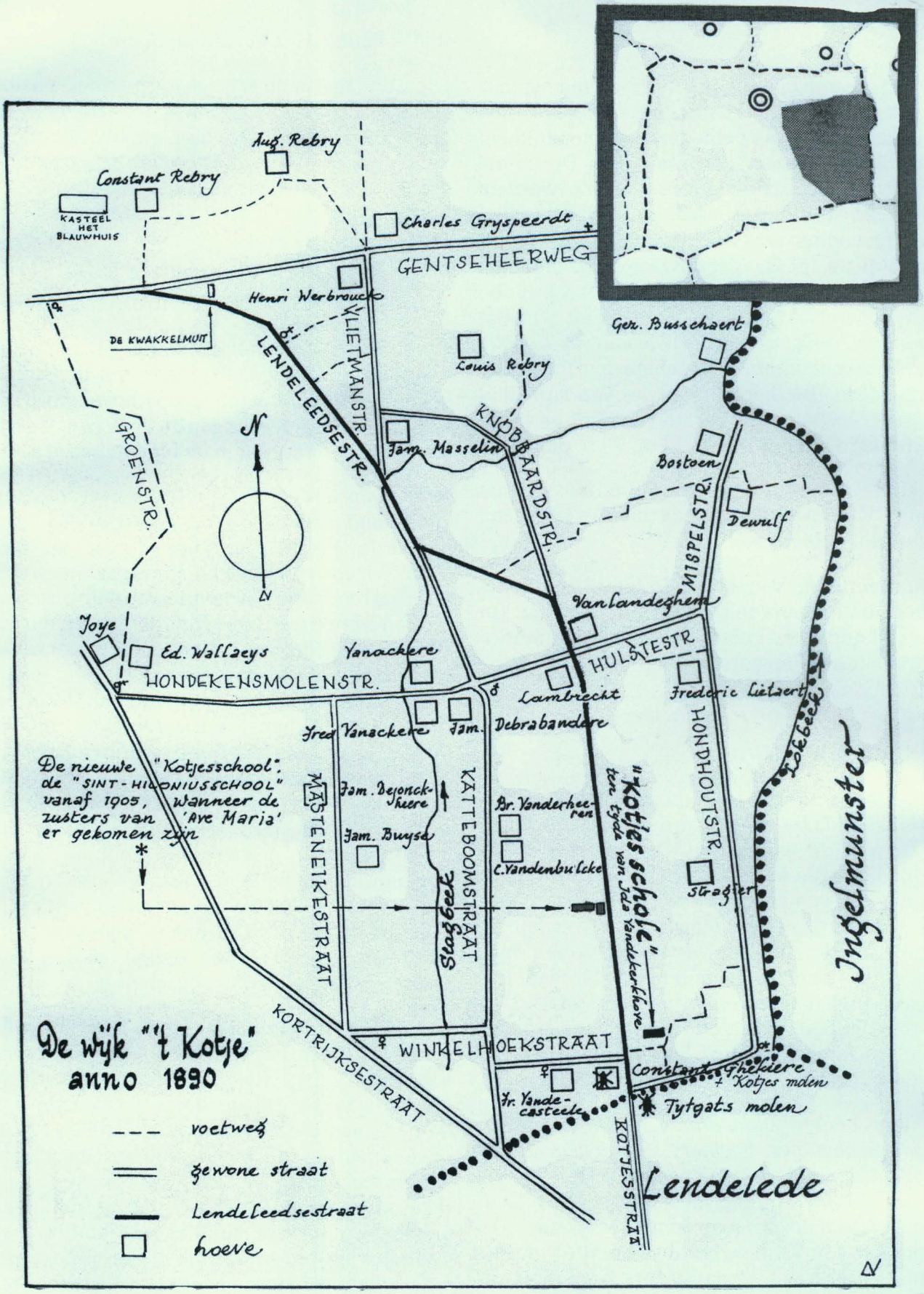
Aug. Rebry
Constant Rebry
KASTEEL HET BLAUWHUIS
Charles Gryspeerdt
GENTSEHEERWEG
Henri Werbrouck
DE KWAKKELMUIT
VLIETMANSTR.
LENDELEEDSESTR.
Louis Rebry
Ger. Busschaert
KNOBBAARDSTR.
Fam. Masselin
Bostoen
MISPELSTR.
Dewulf
GROENSTR.
N
Van Landeghem
Joye
Ed. Wallaeys
Vanackere
HONDEKENSMOLENSTR.
HULSTESTR.
Lambrecht
Frederic Lietaert
Fred Vanackere
Fam. Debrabandere
De nieuwe "Kotjesschool", de "SINT-HILONIUSSCHOOL" vanaf 1905, wanneer de zusters van 'Ave Maria' er gekomen zijn
Fam. Dejonckheere
Fam. Buyse
MASTENEIKESTRAAT
KATTEBOOMSTRAAT
Br. Vanderheeren
C. Vandenbulcke
"Kotjesschole" ten eyghe van Jan Vandekerkhove
HONDHOUTSTR.
Stragier
Ingelmunster
Leiebeek
WINKELHOEKSTRAAT
KORTRIJKSESTRAAT
Constant Ghekiere
+ Kotjes maen
Fr. Vande-casteele
Tytgats molen
KOTJESSTRAAT
Lendelede
De wijk "t Kotje" anno 1890
voetweg
gewone straat
Lendeleedsestraat
hoeve

het hoofd. Hierbij werden haar wel twintig ruikers aangeboden. Iedereen wenste de gevierde proficiat! Een mooi kruisbeeld werd haar als gelegenheidsgeschenk overhandigd.

Na deze bijzondere hulde volgde een middagmaal bij E. H. Octaaf Desmedt, onderpastoor voor de Kotjeswijk, waarbij een twintigtal genodigden samen met de jubilaris mee aan tafel zaten. Intussen speelde het Congregatiemuziek verschillende aria's om dit samenzijn met de nodige feestklanken op te luisteren.

Aan de schoolkinderen werden verse koekjes uitgedeeld en daarna keerde het jonge volkje heel tevreden naar zijn wijk terug. Na het middagmaal stapte Ida in een koets en samen met enkele onderpastoors reed ze terug naar 't Kotje.

Iedereen stond aan zijn deur om Ida te begroeten. Het werd een echte triomftocht naar huis toe. Op de weg waren er niet minder dan tien huldepoorten opgericht. Overal wapperden vlaggen aan huizen en in de bomen. Zelfs de molen stond in feesttooi.[7] Aan Vanlandeghems hof wapperde een grote banier midden de straat en in alle bomen stak een vlag.

In de Hooghoutstraat had Frederic Lietaert een mooie poort opgericht. Aan de hofstede van Stragier ging men onder een bloemenhemel door. Gedichten en jaarschriften sierden huizen en gevels en waren vol lof over Ida.

Enkele voorbeelden:

't Is Vandage jubilé
Met dees poorte en deze bloemen
Gij dan al hier toegekomen
Roept al luide en zingt al mee
Leve Ida
Jubilé

WIJ WensChen De JUbILaresse Ida VanDekerCkhoVe herteLIJk geLUk. (1897)

Ter blijder gedachtenis
VAN DE
Vijftigjarige Jubelfeest
der verdienstvolle en eerzame
SCHOOLVROUW
JDA VANDEKERCKHOVE.

Ida Vandekerckhove, dochter van Petrus en Coleta Sintobin, wierd te Iseghem geboren den 12 Juli 1828, in het huis waar nu nog de Kotjesschool gehouden wordt. Haar oudste broeder Joannes, die door eene krankheid aan de beenen in bed moest blijven, gaf les van cijferkunst aan eenen meester van Londelede en kreeg alzoo 't gedacht zelf school te houden.

Welhaast kwamen de knechtjes en meisjes van 't gebuurte naar den te bed liggenden meester, die zijn ambt voortzette tot aan zijne dood (1840).

Melanie, zijne zuster, volgde hem op; maar voor korten tijd; immers zij trad in 't klooster van Woesten waar zij 35 jaar meesteres en overste was. Na Melanie wierd de school gehouden door hare zuster Theresia; dewelke, in 1815 gestorven zijnde, door de Jubelvierende Ida vervangen werd.

Het was met 32 leerlingen, knechtjes en meisjes, dat Ida haar ambt van Schoolvrouwe begon. Dat getal groeide gedurig aan en klom allengerhand tot 170.

Menigvuldig zijn zij dan de lieden van den Kotjeswijk die van Ida geleerd en gewezen wierden en hunne meesteres ware dankbaarheid toedragen. De Eerw. Heeren Onderpastors Ampe, Volckaert, Slosse en De Smedt, die opvolgentlijk de school onder hun toezicht hadden, spraken altijd met lof en eere over den vooruitgang der kinders in 't leeren en voornamelijk over hunne zekerheid in 't kunnen en opzeggen van den Catechismus. Door 't toedoen der EE. HH. Pastors Lonneville en De Hulster wierd in 1864 en in 1874 het gebouw vermeerderd en in 1893 met nieuwe schoolbanken of lessenaars voorzien.

De 170 tegenwoordige en de ontelbare gewezene leerlingen te zamen met de bestierders vierden vol geestdrift Ida's vijftigjarige Jubelfeest
te Iseghem, op St Pietersdag 1897.

Iseghem, J. Dooms, boek- en steendrukker.

Dankbaar is mijn herte
Mocht gij vrij van smerte
Leven nog lange jaren
En bij Ons Heere wel varen

Ook werden aan alle aanwezigen gedachtenissen van deze blijde dag uitgedeeld. Iedereen sprak lovend over zo'n mooi feest, maar vond het jammer dat het weer zo tegenviel. Het onthaal dat Ida Vandekerckhove bij haar gouden jubileum te beurt viel, was een spontane uiting van dankbaarheid aan deze schooljuf om al de inspanningen en blijken van geduld die ze in die vijftig jaar, aan de talrijke kinderen van die wijk had meegegeven.

Ida Vandekerckhove.

d: 23 1909, die 23 Februarii, hora 2½ matutina, obiit Ida Vandekerckhove, ea
dem, aetatis 81 annorum, filia Petri et Coletae Sintobin

Overlijdensregister Sint-Tillokerk, 1909 p. 359.

(Nr 59.) — Ten jare negentienhonderd en negen, den drye en twintigsten Februari om negen ure voor middag, voor Ons Albert Ameye-Verhoost, schepen, gedelegueerde Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der stad **Iseghem**, provincie West-Vlaanderen, zijn verschenen: Henri Vandekerckhove, winkelaar, oud vyfendertig jaren en Camille Clement schilder, oud zesendertig jaren, beide hier wonende, den eersten neef, den tweeden geen gebuur noch bloedverwant van de overledene hiernа, dewelke ons hebben verklaard dat op drye en twintigsten dezer maand, om tweeën halfure 's morgends in hare woning (wyk Kotje) overleden is: Ida Vandekerckhove, schoolvrouw, oud omtrent een en tachtig jaren, hier geboren en wonende, ongehuwde, dochter van Petrus Vandekerckhove en van Coleta Sintobin beide overleden. —

Na voorlezing dezer akte dadelijk opgemaakt hebben wij getekend met de verschijners.

H. Vandekerckhove Camille Clement

Ameye-Verhoost

De overlijdensakte van schoolvrouw Ida Vandekerckhove (SAI, overlijdens 1909 nr. 59).

HAAR OVERLIJDEN

Niettegenstaande haar hoge ouderdom bleef Ida onderwijzen tot in het jaar 1906. Zo heeft ze meer dan eenenzestig jaar de jeugd van de Kotjeswijk onderwezen en van veel wijkgenoten had ze zelfs drie generaties aan haar zien voorbijgaan. De laatste jaren leefde ze in een welverdiende rust en stierf te Izegem twaalf jaar na haar jubelfeest op 23 februari 1909 om 2.30 u.

DE SCHOOLGEBOUWEN

Wanneer Ida in 1905 op rust ging, werd er een nieuwe school geopend aan de Lendeleedsestraat. De oude gebouwen werden als gewone woonhuizen verpacht.

De laatste bewoners waren:

- De linkerwoning : Henri Perneel, opgevolgd door de familie Depruyst-Depraetere

✠

BID VOOR DE ZIELE

van

IDA VANDE KERCKHOVE,

dochter van

Pieter en Coleta Sintobin,

geboren te ISEGHEM den 12 Juni 1828 en er godvruchtig overleden den 23 Februarie 1909.

ZIJ WAS LID VAN HET GENOOTSCHAP VAN HET H. HERTE, VAN O. L. VROUW VAN LOURDES, VAN DE DERDE ORDE, EN VAN DEN WEKELIJKSCHEN KRUISWEG.

Gedurende 60 jaar onderwijzeresse in de school van « HET KOTJE »

Die aan velen de gerechtigheid leeren, zullen eeuwig gelijk sterren in den hemel blinken. Dit woord van den profeet Daniël. (XII. 3) was hare hoop en haar steun in het lastig werk waaraan zij gansch haar leven wijdde.

De gerechtigheid leeren, de kinders die haar toevertrouwd waren, tot godvruchtige en deugdzame christenen vormen, dit was de kommernis van gansch haar leven, het voorwerp van haar nooit vermoeid betrachten en werken.

De belofte Gods, die zij vol geloof en godvruchtige hoop voor oogen hield, was het geheim van de engelachtige verduldigheid die haar de liefde won van die talrijke kinderenschaar met de bewondering en den dank hunner ouders.

Haar levendig Geloof, hare vaste Hoop, en hare brandende Liefde wist zij in die kinderherten over te planten, en hare eenvoudigheid miek haar werk nog grootscher en aantrekkelijker.

Gij mijne *Bloedverwanten*, en gij vooral die *mijne kinders* waart, vergeet mijne lessen niet en bidt voor mijne arme ziel.

Zoet herte van Maria wees mijne zaligheid. *(300 dagen aflaat)*

Iseghem, J. DOOMS, boek- en steendruk.

- Het middelste huisje, naast de pomp: August Deblaere
- De rechterwoning: Alberic Roose-Lefaut

KOTJESSCHOOL WORDT FILIAAL VAN AVE MARIA

DE SINT-HILONIUSSCHOOL

In de beginjaren van de 20ste eeuw groeide de bevolking snel aan. Ook op de wijk 't Kotje was dit voelbaar. Het schoolcomité besloot om iets meer noord op de wijk, een nieuw schoolgebouw op te trekken. In 1904 werd op de westzijde van de Lendeleedsestraat een gloednieuwe school genbouwd. Die was heel wat ruimer dan het vroegere schooltje van Ida Vandekerckhove.

De zusters van Ave Maria zouden er les geven en zo de vroegere taak van Ida in al haar facetten opvangen. Gezien de afstand zouden de zusters 's middags daar het middagmaal kunnen nemen en er zich thuis voelen.

De nieuwe school kreeg de naam van Sint-Hiloniusschool[8] naar de naam van de Izegemse

SINT - HILONIUSSCHOOL

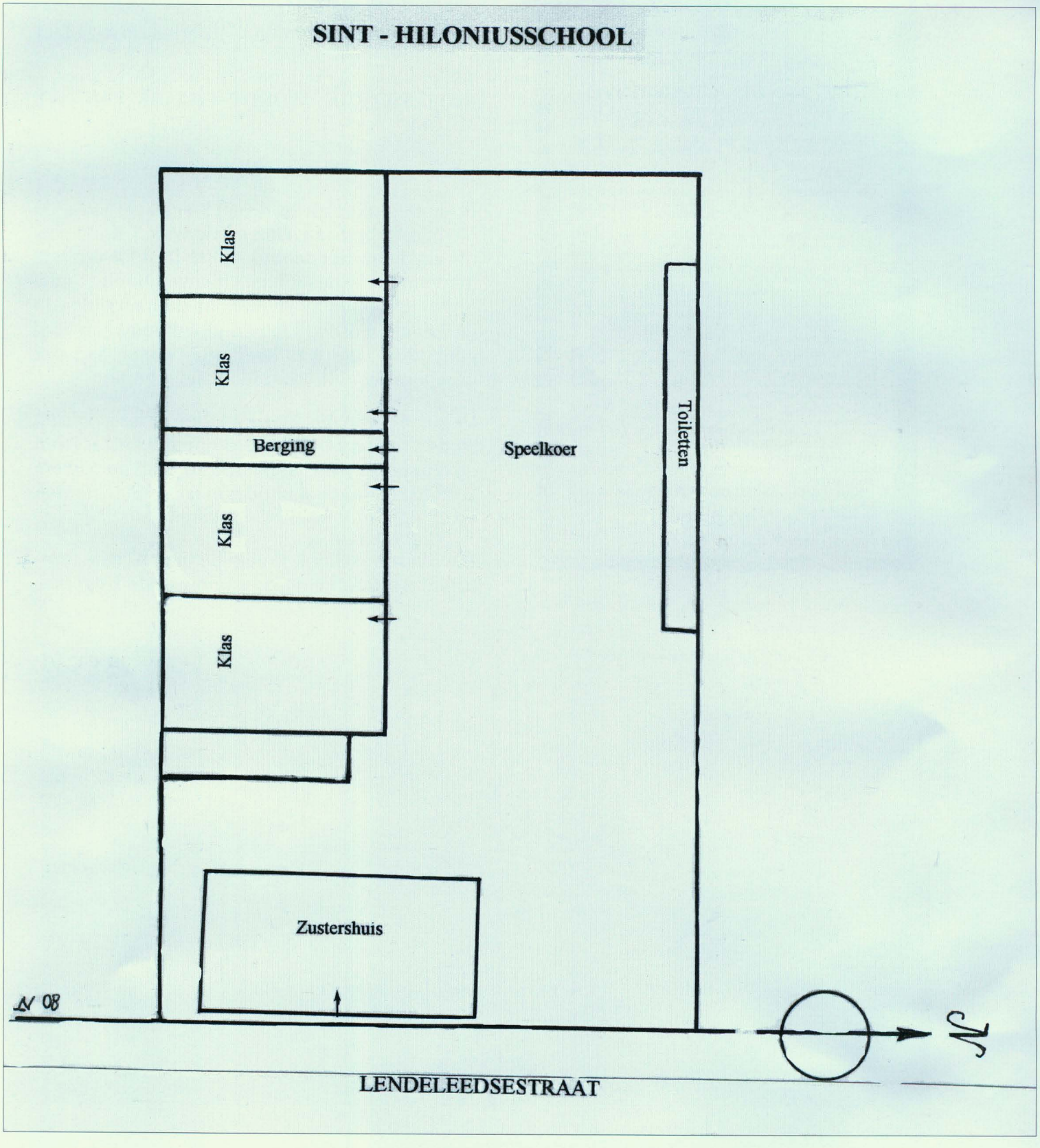

patroonheilige. Deze landelijke wijkschool, onder toezicht van het klooster Ave Maria zorgde op haar beurt weer gedurende vijftig jaar voor de nodige leerkrachten om gedurende al die jaren, de school in stand te houden en om de kinderen van die wijk de mogelijkheid te bieden heel dicht bij huis hun schooljaren door te maken.

Aan de jongens werd er les gegeven tot en met het derde leerjaar. Vanaf het vierde trokken ze naar het Sint-Jozefscollege. De meisjes van de wijk konden ter plaatse alle leerjaren volgen.

In 1954 was er dan ook een groot feest op het Kotje ter gelegenheid van het gouden jubelfeest van de Sint-Hiloniusschool. Op het einde van dit schooljaar stond het schoolfeest dan ook volledig in het teken van het jubeljaar. Bij deze gelegenheid werd door enkele oud-leerlingen van de school een bijzonder lied gezongen.

HET JAARLIJKSE SCHOOLFEEST

Ieder jaar opnieuw was er in de Sint-Hiloniusschool een zeer verzorgd schoolfeest. Het ging telkens door op het feest van het Heilig Hart. Het werd ook ieder jaar bijgewoond door de huismoeders van 't Kotje.

Alle leerlingen van kleuter en lager onderwijs hadden een eigen rolletje te spelen. Elke moeder en grootmoeder wilde bij dit feest kost wat kost haar eigen kind of kleinkind op het podium zijn rol zien spelen. Van die feestjes uit een ver verleden zijn enkele flitsen bewaard gebleven. De beelden uit de tijd van toen zullen wellicht heel wat herinneringen ophalen.

DE SCHOOLKINDEREN EN HUN SOCIALE BINDING MET DE WIJK

Op de wijk kende iedereen ook iedereen. Die binding was zeer groot en de schoolkinderen waren hierbij zeker de beste schakel. Toen de Tweede Wereldoorlog voorgoed voorbij was, werd dit blij gebeuren in alle straten en op alle wijken uitbundig gevierd. Zo'n straat- of

wijkfeest vond gewoonlijk plaats wanneer de laatste inwoner van die buurt uit Duitsland thuisgekomen was.

Ook op het Kotje vierde de buurt 'de bevrijding'. Het werd een zonnige stoet op een zonnige dag. Een stoet vol verklede figuren in de gekste toestanden. Ook hierbij was de schooljeugd van de partij. De kinderen vormden er de grootste schakel. Zij bonden de stoet werkelijk aan elkaar en vulden ook de feestelijke praalwagen die de feeststoet besloot.

UIT DE OUDE DOOS

Als een herinnering uit lang vervlogen dagen, plaatsen we op de volgende pagina een weekrapport en een jaarrapport.

Het weekrapport (eerste leerjaar): rechts van de puntentabel was er nog een tweede luik waarop plaats voorzien was voor de handtekening van de ouders en de opmerkingen.

Het jaarrapport is er één uit het vierde leerjaar.

KINDEREN VAN DE WIJK 'T KOTJE VERLIEZEN HUN SCHOOL

In 1950 werd begonnen met de aanleg van de Kasteelwijk op de gronden van baron Rafaël Gillès de Pélichy. Diverse straten werden geopend en in een mum van tijd stonden die straten volgebouwd met huizen.

Al de kinderen van die wijk konden terecht in

SCHOOLJAAR 1945 - 1946. ...2e TERMIJN	GEDRAG	VLIJT	WELLEVENDHEID	ORDE	WEDSTRIJD
	25	25	25	25	
4-12 Januari	25	25	25	25	10
14-19 "	25	25	25	25	7
21-26 "	24	25	25	25	8
28 Jan - 2 Feb	25	25	25	25	9 1/5
4-9 "	24	25	25	25	7 1/5
11-16 "	25	25	25	25	5
18-23 "	25	25	25	25	6
25 Feb - 2 Maart	25	25	25	25	3
4-9 "	25	25	25	25	10
11-16 "	25	25	25	25	7 0
18-23 "	25	25	25	25	9
25-30 "	25	25	25	25	3 1/3
1-6 April	25	25	25	25	1
8-13 "	25	26	25	25	8 10
15-20 "					

AVEMARIA

GESTICHT DE PELICHY ZUSTERS VAN MARIA

IZEGEM

Bulletijn van Eliane Deforce 14 jr. Lager Onderwijs: 4e Leerjaar

LEERVAKKEN		MAXIMUM	UITSLAG 1ste Termijn	UITSLAG 2de Termijn	UITSLAG 3de Termijn
Godsdienst	Catechismus	50	49	50	42 1/2
	Gewijde Geschiedenis	20	19	17	19
	Kerkgeschiedenis	15			
	Liturgie	15	15	14	12
Vlaamse Taal	Lezen	20	20	20	20
	Voordragen	10	10	10	10
	Dictaat	20	19	15	17
	Spraakregels	20	16	18	15 1/2
	Opstel	30	29	25	26 1/2
Franse Taal	Lezen	20			
	Voordragen	10			
	Dictaat	20			
	Spraakregels	20			
	Opstel	30			
Cijfer- en Hoofdrekenen		50	30	42	44
Metriekstelsel en Vormleer		40	30 1/2	28	32 1/2
Stelkunde		10			
Handel		25			
Belgische Geschiedenis		25	25	22	17
Aardrijkskunde		25	18	21	24 1/2
Natuurkennis en Gezondheidsleer		25			
Werkelijkheidsonderricht		30	28	30	28
Huishoudkunde		30			
Handwerk		20	18	19	17
Schrift		20	20	18	19
Tekenen		20	20	19	20
Lichaamsoefeningen		10	10	10	9
Zang- en Notenleer		10	10	10	9 1/2
		435	386 1/2	388	
			2e 80%	2e 80%	

HANDTEKEN

1ste Termijn:

De Overste,

M. M. Al...

De Ouders,

Deforce Arthur

2de Termijn:

De Overste,

M. M. Al...

De Ouders,

3de Termijn:

De Overste,

M. M. Al...

De Ouders,

Deforce

Arthur

Sint Hiloniusschool

Feest van het H. Hart

16 JUNI 1950

Programma :

1.	Dank U, Lieve Heerke	1 bewaar
2.	Dankhulde aan Maria	3 en 4 jaar
3.	Jezus met Zijn kruis	2 en 3 bew.
4.	Ik zie geen kindjes meer...	1 en 2 jaar
5.	Mensen bij Moeder	5 en 6 jaar

Toewijding van School en Wijk aan het H. Hart door E. H. Onderpastoor

Poos

1.	Geen berouw	1 bewaar
2.	Boerinnekes	2 en 3 bew.
3.	Meisje waart g'er ? (dans)	1 en 2 jaar
4.	Zo gaan ze	3 en 4 jaar
5.	Hakke spitse (dans)	5 en 6 jaar
6.	Het loze vissertje	1 bewaar
7.	Poppenstoet	1 en 2 jaar
8.	Geen fiets	2 en 3 bew.
9.	'n Fenomeen	1 bewaar
10.	Mieke en haar Teddy	5 en 6 jaar
11.	Sa, kindjes opgepast !	1 en 2 jaar
12.	Colombus	1 bewaar

Op dit H. Hartfeest danken de leerlingen van de St Hiloniusschool hun dierbare Ouders en geachte Meesteressen om al het goede dat zij van hen ontvangen.

De Meesteressen van de St Hiloniusschool spreken hun beste dank uit aan allen die hebben medegewerkt tot het welslagen van dit Feest.

DRUKKERIJ VANDOORNE - IZEGEM

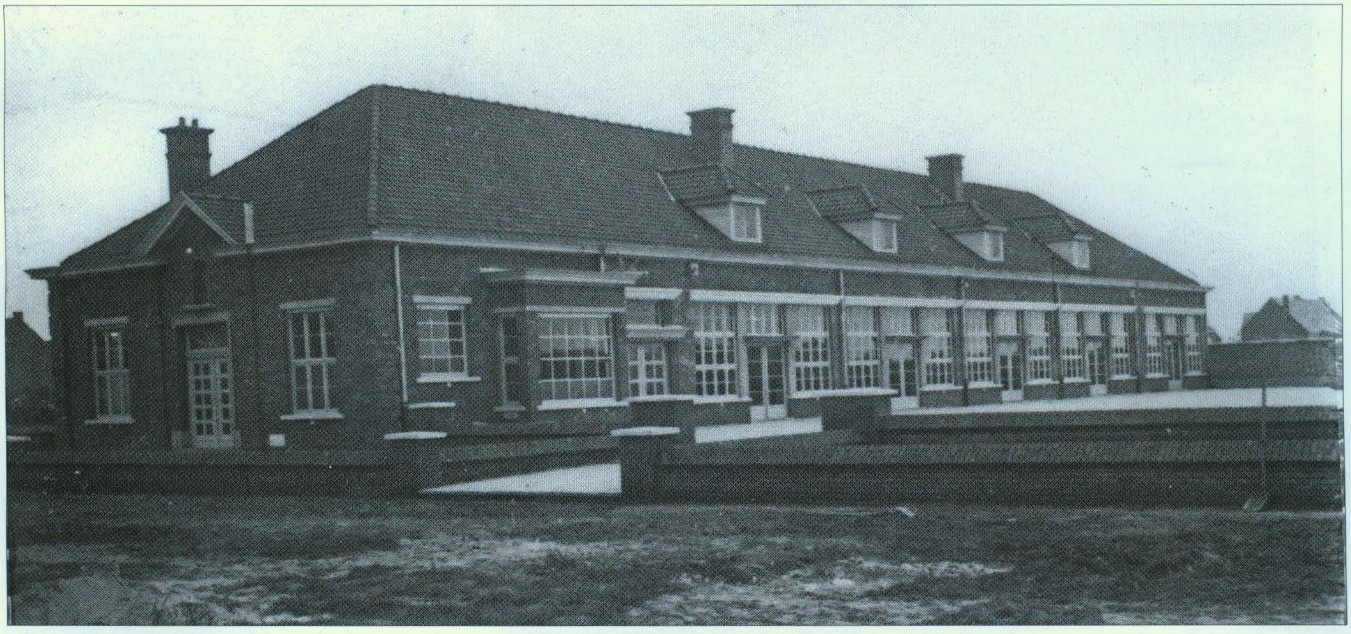

de Sint-Rafaëlsschool. Die school startte met een kleuterafdeling, maar weldra was er toch volledig lager onderwijs.

Door de aangroei van het leerlingenaantal in deze school, daalden de aantallen van de centrumscholen en van de Sint-Hiloniusschool.

De Sint-Tilloparochie werd opgesplist en de Kasteelwijk maakte voortaan deel uit van de Sint-Rafaëlsparochie. De nieuwe parochie had een eigen school en een eigen kerk. De Sint-Hiloniusschool hield nog een tijdje stand, hoewel de schoolbevolking daalde. Op 1 september 1965 bleef er nog één kleuterklasje over, waarbij kleuterleidster Gerda Vangheluwe alle taken moest vervullen. Gelukkig kon ze rekenen op de steun van de buurt bij enkele kleinere taken.

De school moest uiteindelijk eind september 1969 haar deuren sluiten en sindsdien trekt de jeugd van 't Kotje naar de Sint-Rafaëlsschool.

Lied
Gezongen tijdens het gouden jubelfeest van de Kotjesschool

Reeds vijftig jaren zijn verzwonden
Wijl in dees school een dart'le jeugd
Een flinke vorming heeft gevonden
In les en spel tot vreugd en deugd
Het Kotje juicht, zo ouden, jongen
't Verheft vandaag zijn blijde stem
Zoals 't nog immer heeft gezongen
Om 'n jubelfeest in Izegem

Kom feest maar vieren hier op heden
Gans het Kotje juiche mee!
Mocht de toekomst als 't verleden
Heil U brengen, peis en vree!

Aan zusters, juffers, al ons danken
Om 't vormingswerk alhier volbracht,
Aan 't jonge volk op deze banken,
In Sint-Hiloniusschool gebracht
De sympathie blinkt in ons blikken
De jubeldank klinkt uit ons lied
De jeugd die zich naar U wil schikken
Betreedt vol hoop een rijk verschiet

Wij, mensen van de Kotjesmolen,
Wij weten en geloven gauw:
Ons schoonste dank in onverholen
In onverzettelijke trouw
De school van 't Kotje, is van ons allen,
Geen ander is ons even lief
En niemand wil dat z'ons ontvalle
Dit is haar gouden adelbrief!

ONVOLLEDIGE LIJST VAN LEERKRACHTEN VERBONDEN AAN DE SINT-HILONIUSSCHOOL

Neirynck Marguerite (Zr. Martina)	01.10.1916-30.09.1922
Devos Febronie (Zr. Anastasie)	14.09.1937-31.01.1950 (Schoolhoofd)
Allaert Maria (Zr. Henriette)	14.09.1937-31.08.1964
Meersseman Leona	14.09.1937-18.05.1946
Blondeel Elisabeth	23.01.1945-31.01.1945
Rousseau Simonne	01.09.1941-08.09-1946
Pype Marie-Jeanne	20.04.1942-09.05-1942
	26.03.1943-03.04.1943
Deprez Georgette	15.09.1943-30.09.1943
Colpaert Yolande	16.04.1945-20.07.1945
D'Hooghe Simonne	13.05.1946-21.08.1946
Lezy Mariette	07.05.1946-22.07.1946
	09.09.1946-31.08.1949
Depreitere Jacqueline	07.05.1946-24.07.1946
	21.04.1947-19.07.1947
	12.04.1948-16.07.1948
	02.05.1949-16.07.1949
Deleuze Alice	15.07.1946-20.07.1946
	09.09-1946-08.01.1956
	04.11.1958-08.11-1958
Demeurisse-Rousseau Simonne	13.09.1946-24.12.1946
Lefevere-Daenens	15.01.1946-16.02.1946
	15.01.1947-31.03.1947
Dekien Marguerite	01.04.1947-30.05.1947
Bruyneel Denise	03.11.1948-29.11.1948
	27.06.1949-13.07.1949
Herman Maria	01.09.1949-16.11.1950
Spriet Simonne	01.09.1949-01.10.1959
Tanghe-Deleuze Alice	24.04.1950-15.07.1950
	09.04.1951-16.07.1951
	28.04.1952-14.07.1952
Deprez-Snauwaert Martha	23.11.1950-23.12.1950
Devolder Leona	08.01.1951-15.07.1951
Serlet Suzanne (Zr. Vianney)	10.09.1951-31.08.1963
Kerckhof-Scouflaire Madeleine	20.04.1953-16.06.1953
	25.04.1955-15.07.1955
	02.05.1956-07.07.1956
Loonis-Mortier Esther	03.05.1954-15.07.1954
Clement Beatrice	09.01.1956-01.09.1962
Deblauwe Christine	05.11.1956-10.11.1956
	20.11.1956-30.11.1956
Flameygh Lucienne	01.04.1957-01.07.1957
Dheygers Maria	14.10.1957-22.10.1958
Vandenberghe-Vandecappelle Marcella	09.02.1959-21.02.1959

Ghekiere Hilda	01.10.1959-31.08.1961
Lambrecht Lena	01.09.1962- ?
Velghe Leona	18.02.1963-02.03.1963
Verstraete Mariette	29.04.1963-29.06.1963
Maertens Anna (Zr. Amabilis)	01.09.1963-31.08.1964
Vangheluwe Gerda	01.09.1965-31.09.1969

EINDNOTEN

[1] De naam 't Kotje verwijst naar de gelijknamige herberg. De oudste verwijzing *het Cotken* dateert uit 1651 (*RAK, Aanwinsten VI 2765 nr. 72)*. Verder: 1653: *Het Coettghen* (*SAI Landboek 1653 83 (?)v nr. 482*), 1746: *Het Cottien* (*SAI, LB 1746 nr. 1064*), 1779: *Het Cottjen* (*SAI, lijst herbergen 1779 nr. 22*), 1820: *Cotien* (*K. DF Kaart Van De Maelen*), 1863: *'t Kotje* (*K. DF Wijk te Iseghem*), 1975*: Het Kotje* (stratenlijst).

[2] Petrus Vandekerckhove (° Rumbeke, 26/06/1778 – † Izegem, 12/12/1841.
Eerste huwelijk met Barbara Vynckier (° Izegem, 1775 - † Izegem, 11/01/1815)
Kinderen:

- Jan (° Emelgem, 21 brumaire an 11 (12/11/1802)
- Désiré (° Emelgem, 02/02/1809)
- Rosalia (° Izegem, 09/09/1811)

Tweede huwelijk met Coleta Sintobin (Izegem, 18/11/1793 - † Izegem 19/12/1833) op 22/06/1816.
Bij zijn huwelijk laat hij zijn kind Josephus (° Izegem, 04/04/1816) inschrijven in het geboorteregister.
Kinderen:

- Josephus (° Izegem, 03/04/1816 - † Izegem, 26/05/1817)
- Petrus Josephus (° Izegem, 23/06/1817 - † Izegem, 23/06/1818)
- Barbara Theresia (° Izegem, 30/09/1818 - † Izegem, 11/08/1859)
- Melanie Nathalia (° Izegem, 23/12/1820 - † Woesten, 16/06/1887)
  Werd kloosterzuster in Woesten
- Theresia (° Izegem, 17/01/1822 - † Izegem, 08/07/1845)
  Was een korte tijd schooljuf aan 't Kotje.
- Petrus (° Izegem, 01/11/1824 - † Izegem, 12/03/1825)
- Franciscus (° Izegem, 14/01/1826 - † Izegem, 21/01/1826)
- Franciscus (° Izegem, 25/05/1827 - † Izegem, 02/06/1827)
- Ida (° Izegem, 12/07/1828 - † Izegem, 23/02/1909)
  Bleef vele jaren de bekende schooljuffrouw aan 't Kotje.
- Petrus (° Izegem, 18/09/1831 - † Izegem, 04/05/1906)
- Naamloos (° en † Izegem, 19/12/1833).

[3] RAK notariaat H. De Muêlenaere, pak 20 akte 3340 (21/12/1876) en pak 29 akte 4543 (10/12/1885).

[4] Handgeschreven nota van L. Slosse in *Leven van St.-Tillo, eerste apostel en pastor alsook patroon van Iseghem* door G.F. Tanghe, kanonik, heruitgegeven op de drukkosten van zijn laatste overleden broer Joannes Tanghe, kerkmeester en opgesteld door E.H. Slosse, gewezen onderpastoor te Iseghem in 1891 pastoor te Coyghem en overleden te Rumbeke in 1920, Iseghem, drukkerij gebroeders Strobbe, 1891.

[5] De opeenvolgende bestuurders van de Zondagschool der Dochters waren:

Frederic Van Coillie	1833-1841
Ludovicus Nollet	1841-1852
Joseph Louis De Lannoy	1852-1869
Laurent Justin Dehulster	1869-1872
Emiel Dambre	1872-1876
Richard Bolliou	1876-1890
Emiel Jacob	1890-1907
Omer Planckaert	1907-1914

Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog verdween de Zondagschool.

[6] *De Gazette van Iseghem*, 1897 in D.A.I. SF XI/71.

[7] Kotjesmolen: dit was een houten staakmolen die deze wijk sierde. Hij stond op de zuidwesthoek van de kruising van de Lendeleedsestraat met de Winkelhoekstraat. Deze molen was al in 1577 bekend. Toen heette hij de Nieuwmolen en behoorde toe aan François Van Heerenboyeghem. Uit de oude archieven weten we dat de familie

Mestdagh later, gedurende meer dan twee eeuwen deze molen uitgebaat heeft. In het landboek van 1746 draagt hij al de naam van Cottiens Meulen. Op 17 december 1870 ruilde molenaar Mestdagh deze molen met molenaar Ghekiere uit Ingelmunster (wellicht familie van elkaar). Constant Ghekiere, vrijgezel, kreeg in 1881 een flinke hulp bij al het werk in en rond de molen, wanneer zijn neef Richard Ghekiere bij hem in dienst kwam. In de nacht van 2 op 3 mei 1884 brandde deze molen volledig af. Molenaar De Rynck, die zijn molen had op de westhoek van de Izegemse Ommegangstraat met de Roeselaarsestraat, verkocht zijn molen aan Constant Ghekiere. Die liet de nieuwe molen oprichten op het Kotje.
Lange tijd was er rechtover de molen een herberg *In de Kotjesmolens*. Deze naam sloeg op twee molens. Er was namelijk in de buurt nog een molen, maar dan op Lendeleedse bodem: de oliemolen van Tytgat.
[8] Sint-Hiloniusschool mag niet verward worden met Sint-Tilloschool. Die tweede school heette aanvankelijk Engelbewaarder. Het was in oorsprong een wezenschool, later een meisjesschool.

HET VANDROMMEFONDS

Jacques Viaene

Op 9 april 2011 werden voorzitter Jean-Marie Lermyte, ondervoorzitter Bart Blomme en secretaris Freddy Seynaeve ontvangen ten huize Antoon Vandromme voor de officiële overhandiging van het Vandrommefonds. Die plechtige gebeurtenis kan gerust geboekstaafd worden als een belangrijk moment in de geschiedenis van onze heemkundige kring.

Antoon Vandromme was tot voor kort nog de enige overlevende van het stichtende bestuur van Ten Mandere in 1960. Hij stond mee aan de wieg van onze heemkring en was jarenlang een fervente verzamelaar van alles wat van ver of nabij met Izegem en zijn geschiedenis te maken had. Als eerste redacteur schreef hij tal van artikels en illustreerde hij ons tijdschrift.

In die 50 jaar groeide het persoonlijke archief, aangevuld met fotomateriaal en waardevolle documenten, uit tot een aanzienlijke verzameling. Om dit alles voor het nageslacht te bewaren, werd door Antoon Vandromme een archieffonds opgericht onder de naam *Vandrommefonds*.

Het doel was: het bewaren en ontsluiten van archiefstukken of documenten die behoren tot de verzameling van Antoon Vandromme. Die stukken zijn vooral geschiedkundig, heraldisch, genealogisch, cartografisch, heemkundig en volkskundig van aard. Ze behandelen facetten die van belang zijn voor het lokale verenigingsleven en voor de culturele, sociale, economische, politieke en religieuze evolutie van Izegem en omstreken.

Als eigenaar draagt Antoon dit fonds nu over aan Ten Mandere. De stukken worden bewaard in ons documentatiecentrum op het Stadhuis van Izegem.

Het bestuur van Ten Mandere dankt hierbij Antoon voor dit betekenisvolle gebaar en belooft de documenten en archiefstukken in de beste omstandigheden te bewaren en te beheren.

OPENBARE WERKEN IN KACHTEM:
HERSTELLING VAN DE SLAGBAENBRUGGE IN 1816

Jacques Viaene

Openbare werken vormen een belangrijk onderdeel van het gemeentebeleid omdat ze rechtstreeks invloed hebben op het leven van de inwoners van een stad of gemeente. Werken kunnen hinderlijk zijn voor het gewone verkeer en duren altijd veel te lang. De voorbereidende werkzaamheden zoals plannen maken, vergunningen aanvragen en aanbestedingen uitschrijven, zijn bij het grote publiek niet gekend. Ze vormen niettemin een belangrijk onderdeel van de uit te voeren werken. Daardoor krijgen de burgers soms de indruk dat geplande werken te lang aanslepen en worden de beleidsverantwoordelijken met onterechte kritiek overladen.

In het Kachtemse archief vonden we een aantal interessante stukken over herstellingswerken aan de Slagbaenbrug, gelegen in de Mezegemstraat waar de Rhodesbeek onder de straat doorstroomt.

Aan de hand van die documenten kunnen we ons een idee vormen van de manier waarop openbare werken twee eeuwen geleden werden aangepakt.

AANKONDIGING

Interessant zijn de richtlijnen van de prefect van het arrondissement Kortrijk (Département de la Lys) uit het jaar 1808:
- de werken beneden de 200 francs kunnen gegund worden *par economie...*
- de burgemeester moet een inwoner aanstellen als opzichter op de werken
- de kandidaat-aannemers moeten solvabel zijn en worden niet betaald vooraleer de werken volledig zijn uitgevoerd
- een architect-controleur zal de uitgevoerde werken beoordelen.

Een kostenraming van 31 december 1813 geeft de juiste omschrijving van de brug die moest hersteld worden:

Le pont Slagbaenbrugge situé sur le chemin qui conduit de Cachtem à Roulers et le ruisseau Robeke, près de la ferme Veuve Eugene Verhille, est construit en bois et totalement usé; Monsieur le Maire propose de le reconstruire

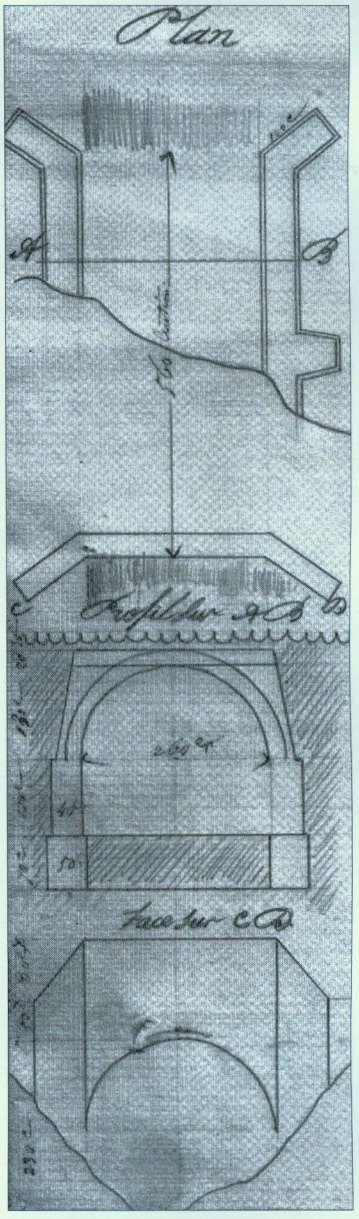

Plan en profiel van de werken.

Detail Poppkaart van Kachtem, 1852.

dans son emplacement actuel en maçonnerie de briques en le donnant une ouverture de 260 centimètres sur 560 de largeur, hors d'oeuvre, ce qui correspond, à peu près à ses anciennes dimentions; d'après ce qu'assure Monsieur le Maire le fond de l'emplacement est bon et d'une ferme consistance de manière que les fondations peuvent être établies avec sécurité sans pilotage; en conséquence nous les donnerons simplement un peu plus d'enfoncement que pour les ouvrages dont les fondations sont assurées par des pieux; cette Construction dont les Plan et profils sont figurés en crayon ci en marge exigera, en conformité des dimentions établies ci après les travaux désignés et evalués comme suit savoir.

Daarna volgt een gedetailleerde beschrijving van de verschillende stappen, de te gebruiken materialen zowel van het metselwerk, het ijzerbeslag als van de verharding van het wegdek (*met stenen uit Douay!*).

Récapitulation: maçonnerie 614,66 francs, ferrure 59,34 francs, pavage 179,25 francs, Total 853,25 francs.

Het was de architect-toezichter J.A. Van Caneghem die de nota opstelde.

VERTRAGENDE ELEMENTEN

Al op 6 januari 1814 drong de onderprefect van Kortrijk aan bij de burgemeester van Kachtem dat werk gemaakt zou worden van de aanbesteding om in het geschikte seizoen

de werken te kunnen starten. Zo konden die uitgaven nog opgenomen worden in het budget van 1814.

Er werden bijkomende vaststellingen genoteerd door de architect-toezichter waaruit blijkt dat de brug vroeger ten laste was van de prinses van Izegem. Zij was namelijk eigenares van de aangrenzende gronden en er was reeds hout voorzien voor de herstelling van de brug.

Daarover wilde de onderprefect meer duidelijkheid (brief van 12 juli 1815).

Blijkbaar viel er niet veel te verwachten van de prinses van Izegem want op 16 september 1815 werd gemeenteraadslid Martin Ghekiere door de burgemeester aangesteld als verantwoordelijke voor de uitvoering van de werken aan de Slagbaenbrug.

De reactie vanuit de prefectuur bleef niet lang uit. In een brief van 22 september werd de aanstelling van Martin Ghekiere *en qualité de régisseur des travaux à exécution par économie et jusqu'à concurrence de 50 francs au pont dit Slagboombrugghe (!)* goedgekeurd. De brug had ondertussen blijkbaar een andere naam gekregen.

AANBESTEDING

Ondertussen was toch serieus doorgewerkt en werd het lastenboek opgemaakt (30 juli 1815). Het werd gezien en goedgekeurd *door l'intendant du département de la Lys* in Brugge op 18 augustus 1815. Het duurde echter toch nog tot zaterdag 25 mei 1816 vooraleer de aanbesteding plaats vond. In *Het Kortrycksch Nieuwsblad, dinsdag 21 mey 1816,* p. 4 verscheen deze aankondiging:

Publieke werken

Den Meyer van Cachtem, maakt aen een ieder bekend, dat hy op zaterdag 25 meye 1816, ten twee ueren van den naer-middag, in het Huys van Commune tot Cachtem, zal procedeeren tot de aenbesteding op verleeg, van het maeken eene Steene-brug, gezeyd Slag-baen-brug, binnen deze prochie.

De conditiën van aenneeming, alsmede het ontwerp, berusten in de onder-Intendentie tot Kortryk, en in het Huys van Commune tot Cachtem, alswaer een ieder alle dage kennis kan bekomen, de Zondagen uytgezondert.

Elk zegge 't voorts.

Het proces-verbaal van deze aanbesteding, gedateerd op 25 mei 1816, vermeldt zelfs nog dat affiches waren opgehangen in Meulebeke, Ingelmunster, Emelgem en Izegem op de zondagen 5, 12 en 19 mei.

In het verdere verslag van de aanbestedingsprocedure worden de bieders vermeld met naam, woonplaats en beroep. Er zal aanbesteed worden volgens de procedure *à l'adjudication au rabais* te beginnen bij de som van 853,28 frank. Na het aansteken van een eerste kaars bood *Jean Corneille, maçon demeurant à Ouckene*, 850 frank. Daarna deed een zekere *Jean Corneille demeurant à Cachtem* een bod van 845 frank. Het vuur doofde zonder een nieuw lager bod. Er werd een tweede en zelfs nog een derde vuur aangemaakt maar er volgde geen nieuw bod.

Laatstgenoemde werd als aannemer aangesteld voor de som van 845 frank. Jean Corneille uit Kachtem verklaarde voor eigen rekening te werken. De andere Corneille stelde zich bovendien borg voor de aangeduide aannemer. Een familieonderonsje?

AFREKENING

In een onkostennota over de aanbesteding, opgemaakt op 28 mei 1816, vinden we:

1° pour trente affiches	6.00 francs
2° deux annonces dans le journal de Courtrai	5,80 francs
3° timbres du cahier des charges et proces-verbal	1,38 francs
4° pour l'enrégistrement de l'adjudication	10,75 francs
Total	**23,93 francs**

Het document, getiteld *Etat des frais, à charge de l'adjudicataire de la Construction d'un pont dans la commune de Cachtem*, werd ondertekend

door burgemeester Charles Jacques Ghekiere.

De term *adjudicataire* zal wel bedoeld geweest zijn als *adjudication*.

Kort daarna (7 juni 1816) werd de goedkeuring van het proces-verbaal door de onderprefect ondertekend en snel daarop (31 december 1816) kreeg de gemeenteontvanger Roelandt de opdracht *(mandat de payement)* de som van 845 francs te betalen *aan Jean Corneille, maçon à Cachtem pour la construction d'un nouveau pont dit Slagbaenbrugge, sur le Ruisseau nommé Robeke.*

Uiteindelijk kwam de afrekening toch op de begroting van 1816, een redelijke vertraging dus.

OVERNAME

Een opdracht van openbare werken wordt gewoonlijk afgesloten met de definitieve overname.

In het geval van de werken aan de Slagbaenbrugge volgde die tamelijk vlug na de uitvoering van de werken, reeds op 1 februari 1817.

Wat hierbij opvalt is de omzetting voor het eerst van de kostprijs van *francs* in *florijnen* en de benaming *Province de la West-Flandre* (maar *Flandre occidentale* in de slotzin!)

Pittig detail: er wordt nu gesproken over *un ponceau* (bruggetje), alsof de brug plots in waarde verminderd is na de herstellingswerken. De wegentoezichter noemde de uitvoering nochtans goed en *volgens de regels van de kunst.* Toch had hij enkele belangrijke opmerkingen:

- de vernieuwde brug had slechts een breedte van 505 centimeter in plaats van de voorgeschreven 560 centimeter, maar dat had geen invloed op de stevigheid van het bouwwerk;

- dat resulteerde wel in een belangrijke vermindering van de omvang van het

De huidige situatie.(foto in privébezit)

metselwerk: 1 m^3 300 dm^3;

- de vleugels van het bouwwerk waren niet conform aan de tekening uitgevoerd;

- het voegwerk was lichtjes beschadigd doordat er gewerkt was in minder gunstige weersomstandigheden; dat moest hersteld worden in de volgende lente;

- de bestrating boven de brug was nog niet helemaal afgewerkt omdat de weersomstandigheden dit nog niet toelieten.

Ondertussen is het uitzicht van de brug grondig gewijzigd.
(foto in privébezit)

Als compensatie voor de tekortkomingen had aannemer Jean Corneille beloofd een grotere oppervlakte boven de brug te plaveien en daarmee kon de architect vrede nemen.

In een laatste document, de goedkeuring door de gouverneur, vonden we nog een administratieve slordigheid: de brug wordt nu *Staelban-Brugghe* genoemd.

Moeten we dit misschien toeschrijven aan de overgang van de Franse bewindvoering naar de inlijving bij de Oostenrijkse Nederlanden?

OPVOLGING VAN DE WERKEN

Op geregelde tijdstippen vond in de negentiende eeuw in elke gemeente een *schouwing van publieke wegen, beken en waterlopen* plaats. Zo vermeldt het proces-verbaal van 17 augustus van het jaar 1855 dat *de gemeente de Slagbaenbrug zonder uitstel moet repareren.* Dezelfde opmerking vinden we terug in het proces-verbaal van 27 april 1857: *Slagbaenbrug herstellen.*

Blijkbaar had de brug sterk te lijden onder de druk van het voorbijkomende verkeer of was de vroegere herstelling niet correct uitgevoerd.

In elk geval verkeert de brug anno 2011 in prima staat. Ze is ondertussen wel grondig aangepakt en van de boogvormige overkapping van de Rhodesbeek is niets meer te merken.

BRONNEN

Archief Ten Mandere – deel Kachtem: map 7 en 8.
Popp-kaart van Kachtem.
Foto's privé-archief.

AFLOSSING VAN DE WACHT

Jean-Marie Lermyte

Het laatste jaar is er wel een en ander gebeurd in Ten Mandere. Hier hebben we het slechts over de bestuurswissels. Nadat Ten Mandere in 2010 het vijftigjarige bestaan van de heemkundige kring vierde, namen de twee overblijvers van het allereerste bestuur ontslag. Vijftig jaar was goed geweest. Vijftig jaar lang waren ze meer dan verdienstelijk. Het betreft Antoon Vandromme en André Demeurisse.

Om met de laatste te beginnen. Ten Mandere heeft altijd wat met het stadhuis te maken gehad. Al vijftig jaar krijgt ons archief, ondertussen uitgegroeid tot documentatiecentrum, er onderdak. Het begon met twee kasten. Nu zijn er dat dertig plus een aantal meter rekken. Omdat het daarom goed was geweest dat iemand die op het stadhuis werkte lid van het bestuur zou zijn, werd André Demeurisse door stichter en voorzitter Rafaël Verholle aangesproken. Vijftig jaar lang heeft André de beste zorgen gewijd aan het inventariseren van het archief. Toen er voor het eerst een echte bestuursverkiezing was, vreesde André voor zijn mandaat, omdat hij, naar eigen zeggen, te weinig gekend was bij het grote publiek. Zijn vrees was ongegrond en telkens werd André opnieuw verkozen. De laatste jaren bereidde hij zijn afscheid voor met twee mensen wegwijs te maken in wat zowat zijn archief was geworden. André werd inderdaad opgevolgd door twee bestuursleden: Jacques Viaene voor al wat de bibliotheek; de foto's en de documenten aangaat en Bertrand Nolf voor onze archiefstukken. André Demeurisse overleed helaas kort na zijn ontslag. Dat hij die 6de mei 2010 regelrecht naar de hemel moet zijn gegaan, is zeker, want we zijn ervan overtuigd dat God-de-Vader het goed voor heeft met Ten Mandere. André, bedankt voor je inzet en het vele werk dat je voor ons presteerde.

Dat er geen sleet komt op de bijna 89-jarige Antoon Vandromme is misschien wat overdreven. Maar feit is dat hij ondanks zijn ontslag in september 2010 nog altijd aan het schrijven is voor ons tijdschrift. Antoon werd in 1960 aangezocht om de redactie op zich te nemen. Al enkele maanden na de stichting verscheen het eerste nummer van de kring. Zijn schoonbroer Jozef Geldhof vond dat hijzelf te weinig tijd had en nog te weinig banden had met Izegem en zo was Antoon de redacteur vanaf het eerste nummer. Toen na het ontslag van voorzitter Rafaël Verholle Antoon niet zijn opvolger werd, nam Antoon ontslag en werd Bart Blomme de nieuwe redacteur. Al na enkele dagen kreeg Antoon spijt en trok hij zijn ontslag in. Bart bleef hoofdredacteur, maar er werd een redactieraad opgericht waarvan Antoon een van de leden was. Hij bleef het ene artikel na het andere voor *Ten Mandere* klaarstomen, maar zijn oude zorg dat als hij het nummer niet volschreef er geen aflevering zou verschijnen, was weggevallen. Niemand kent zo goed het verleden van zijn stad als Antoon. Ook al nam Antoon na vijftig jaar wél, en dit keer definitief ontslag, zijn hart bleef kloppen voor Ten Mandere. In samenspraak met zijn kinderen gaf hij een deel van zijn archief in bruikleen aan Ten Mandere (zie artikeltje van Jacques Viaene in dit nummer). We zijn er zeker van dat daarmee zijn huis nauwelijks is 'opgekuist', maar voor ons gaat het om een volledige kast. En regelmatig telefoneert Antoon naar Jacques dat hij nog wat liggen heeft. Antoon, dat Ten Mandere daarvoor een kast moest bijkopen, nemen we er heel graag bij. Bedankt voor al wat je voor Ten Mandere hebt gedaan en nog van plan bent te doen!

Met André en Antoon zijn alle stichtende bestuursleden opgesoupeerd. Maar er is nog een afscheid te vermelden. André Mistiaen had eerder al meegedeeld dat hij ontslag zou nemen als hij zeventig werd, ook al omdat hij wat gezondheidsproblemen kreeg en vooral zijn vrouw op de sukkel was. Begin 2011 stond het getal zeventig daar en André hield woord. Spijtig... André werd in 1979 bestuurslid. Toen hij zijn engagement naar aanleiding van de

Geschiedenis van Izegem niet kon waarmaken, nam hij in 1984 ontslag. We zijn er zeker van dat het met spijt in het hart zal zijn geweest. Maar in 1985 werd André weer opgevist en kon hij een aan tweede 'carrière' beginnen. Meer zelfs, in 1997 werd hij penningmeester. Dat betekende ook dat hij instond voor het ledenbestand, het klaarmaken van de omslagen en de verdeling van de ronden van 'de ronddragers'. Zoveel mogelijk nummers worden inderdaad door de bestuursleden en enkele vrijwilligers bedeeld. Helaas moest André menige herinnering rondsturen, wat zijn werk nog zwaarder maakte. André, we bedanken je voor de jarenlange inzet en we hopen dat je nog vele jaren te goed hebt.

Al sedert heel wat jaren houden we aan het getal twaalf. Twaalf bestuursleden, inderdaad. Dus moesten we op zoek gaan naar nieuw bloed. Jong bloed liefst. En we slaagden.

Een van de aanwezigen tijdens de open-deurdagen was Brecht Dutillieux, oud-leerling van de voorzitter en pas afgestudeerd als master in de geschiedenis (voor de ouderen onder ons: wat vroeger licentiaat heette). En jawel, hij was onmiddellijk bereid om lid te worden van het bestuur. Brecht Dutillieux werd geboren op 19 maart 1987 in Izegem. Hij groeide op in de Blekerijstraat alvorens in 1995 samen met zijn ouders en broer te verhuizen naar de Abelestraat. Na de Heilig-Hartschool en de Middenschool de Pélichy ging hij naar het Sint-Jozefscollege. Anno 2005 beëindigde Brecht zijn algemeen secundair onderwijs in de richting Economie – Moderne talen. De liefde voor geschiedenis was reeds gewekt, gaf hij zelf toe toen hij werd gepolst door Ten Mandere. Hij werd bachelor (het vroegere: kandidaat) Geschiedenis aan de KULeuven Campus Kortrijk, om twee jaar later zijn opleiding verder te zetten in Leuven. Tijdens zijn studie schreef Brecht papers over de kruistochten tegen de Katharen – niet wetend daarmee de interesse van zijn latere voorzitter dienstig te zijn –, Sanderus' bijdrage over Izegem (waarvan een herwerkte versie te lezen viel in het vorige nummer van *Ten Mandere*) en het historiografische debat rond de stadsontwikkeling van Gent in de middeleeuwen. In 2009 werd hij master in de Geschiedenis (met als specialisatie: Cultuurgeschiedenis na 1750). De lange titel van zijn masterproef: *Wat zal er nu van my geworden? De representatie van zelfdoding in het negentiende-eeuwse Vlaamse toneel.* Promotor was prof. dr. T. Verschaffel. Momenteel is Brecht werkzoekende en bezig aan de allerlaatste loodjes van een tweede opleiding, master in het Management, eveneens aan de KULeuven. Brecht, we verwachten nog heel veel van je, laat dat duidelijk zijn, maar vrezen doen we niet!

En ja, we vonden nog een tweede jongere bereid. Geen oud-leerling van de voorzitter – waardoor de teller van zijn aantal oud-leerlingen met Bart, Kurt, Christiaan en Brecht op vier bleef staan, maar wel ook een master in de geschiedenis. Iemand die toegaf dat hij ervan droomde ooit bestuurslid van Ten Mandere te mogen worden, maar verrast was dat het nu al kon. We hebben het over Dries Dezaeytijd, in Izegem geboren op 25 oktober 1982. Zijn middelbare opleiding volgde hij aan het VTI van Izegem waar hij een liefde voor geschiedenis opdeed bij mevrouw Hilde Colpaert. Dat resulteerde in een licentie geschiedenis aan de KULAK en de KUL. Voor het vak volkskunde maakte hij aan de hand van tien interviews een werkje rond voedingsgewoonten in Izegem tijdens het interbellum. In zijn eindverhandeling onderzocht hij de opkomst van de Volksunie in Izegem. Na een korte carrière als opleidingscoördinator bij Syntra West werkt hij sinds februari 2009 voor het Wielermuseum van Roeselare. In zijn huidige functie als wetenschappelijk medewerker is hij o.a. verantwoordelijk voor het documentatiecentrum van het WieMu en werkt hij tentoonstellingen inhoudelijk uit. Naast fietsen gaat veel van zijn vrije tijd naar het doornemen van koersgerelateerde lectuur. In 2007 volgde hij de opleiding tot stadsgids in Izegem met de bedoeling om op basis hiervan verder onderzoek te doen naar het Izegemse verleden. Wegens tijdsgebrek werd een onderzoek naar het emigratieverleden van Izegemnaren naar Frankrijk en Wallonië tussen 1830 en 1900 tijdelijk stopgezet. In 2009 publiceerde hij in *Ten Mandere* een artikel over de Izegemse mijnwerkers. Uiteraard mag de lezer de komende jaren nog meer van zijn hand verwachten.

Om te bewijzen dat om bestuurslid te mogen worden jong zijn geen conditio sine qua non is, hebben we het nu over Robrecht Vanhaezebrouck, geboren op de Izegemse Melkmarkt op 14 juli 1948. Het bestuur vond hem begin 2010 bereid om bestuurslid te worden. Heel eventjes waren we dan met zijn dertienen. Voordien was Robrecht al verbonden met Ten Mandere, onder andere als 'ronddrager'. Duurde het lang voor hij bestuurslid werd, hij kreeg al vlug een van de grootste vertrouwensposten toegewezen, want hij aanvaardde begin 2011 het penningmeesterschap.

We zijn niet gewoon om de tweede voornaam mee te deden, maar dit keer doen we dat wel. Niet in de eerste plaats omdat Robrecht Louis chiquer klinkt. Wel omdat er een 'historie' aan verbonden is. Robrecht werd inderdaad op een *Quatorze Juillet* geboren en zijn tante, die in de Flandria woonde, moest en zou Louis XVI gedenken. Het baby'tje had er nog geen benul van wie die Louis wel kon zijn, maar het verklaart misschien zijn latere doorgedreven interesse in de Franse Revolutie. Na de *Weezje's* (Sint-Tilloschooltje) volgde de *Broedersschool* (Sint-Jozefscollege). Toen zijn neef Marc Strobbe hem meenam naar de Drukkerij Strobbe zei Antoon Strobbe dat hij beter eerst zijn Frans zou leren. En zo vloog Robrecht in een Franse school in Ramegnies-Chin bij de Frères des Écoles Chrétiennes. Eens dat avontuur achter de rug werd hij opgevangen door Antoon en Gabriël Strobbe. In de drukkerij Strobbe leerde hij de liefde voor het vak en de schoonheid van boek en letter. Hij werd een tijdje opgeleid door Rafaël Blomme. Na zijn militaire dienst in Duitsland trouwde hij in 1969 met Rita Vantomme uit Moorslede.

Door zijn nieuwsgierigheid naar alles wat van vroeger was, kwam hij toevallig in contact met het tijdschrift *Ten Mandere.* Toevallig, want Robrecht vindt tot op vandaag dat Ten Mandere veel te weinig reclame maakt. Door het lezen van een heemkundig tijdschrift begon hij alles wat hij hoorde en zag te verzamelen, te klasseren en op te schrijven. Zijn interesse ging vooral uit naar de twee wereldoorlogen, de oud-strijders, het verzet – zowel van links als van rechts –, de collaboratie en de Oostfronters. Zo kon hij, op vraag van de weduwe van politiek gevangene Urbain Verfaillie, het laatste deel van diens trilogie samenstellen en publiceren. Over de geschiedenis en de inzet van de 'Dicke Bertha' in de Westhoek publiceerde hij een artikel in het tijdschrift van de Gidsen van Veurne. Door zijn dochter Sieglinde volgt hij ook de poëzie in Vlaanderen, wat resulteerde in een artikel in *Ten Mandere* over Hugo Claus en Izegem. Hij werkte mee aan de herinneringen van Marcel Nuijttens over de Tweede Wereldoorlog, eveneens verschenen in Ten Mandere. Met Germain Feys trok hij het veld in om de plaatsen te verkennen waar, in de Tweede Wereldoorlog, het vliegtuig van tweede luitenant John Seddon neerstortte en hoe die uit Izegem kon vluchten. De veteranengroep van de *303rd Bomb Group (H)* was zeer geïnteresseerd en zal die studie publiceren op haar website. En in dit najaar verschijnt een artikel over politiek gevangene Camille Dewulf in het *Jahresschrift Oberpfälzer Heimat.* Maar Robrecht publiceert niet alleen, en telt en hertelt niet alleen het geld van Ten Mandere. De titels van alle artikels verschenen in *Ten Mandere* staan sedert 2009 op de website van Heemkunde West-Vlaanderen; ze werden door Robrecht ingegeven. Hij scande ook alle foto's van het Alfons Blommefonds (in het documentatiecentrum van onze heemkring), gesneden brood dus voor het boek *Leven in het operatiegebied. Izegem 14-18* van J.-M. Lermyte. Dat Robrecht een bezige bij is, blijkt ook hieruit: hij verdeelt zijn tijd tussen Ten Mandere, de Seniorenacademie, de Seniorenraad, het sociaal-artistiek project Pat Paniek en het Dienstencentrum De Leest waarvan hij het maandblad verzorgt.

Uiteraard is het allerlaatste woord aan onze leden. Bij de volgende bestuursverkiezing moeten de nieuwe bestuursleden bevestigd worden. We zijn er evenwel zeker van dat u hen het vertrouwen zult geven.

DE FEDERALE VERKIEZINGEN VAN 13 JUNI 2010

Jean-Marie Lermyte

De federale verkiezingen liggen al meer dan een jaar achter de rug. Het is de gewoonte dat Ten Mandere daarop terugblikt voor zover het Izegemnaren betreft. Dat dit niet eerder is gebeurd, komt omdat de jaargang vorig jaar als jaarboek terugblikte op de laatste vijftig jaar geschiedenis van Izegem en omdat er in de eerste aflevering geen plaats was. Gelukkig (?) zijn de politici zo vriendelijk geweest om te wachten met de regeringsvorming tot na het verschijnen van ons tweede nummer.

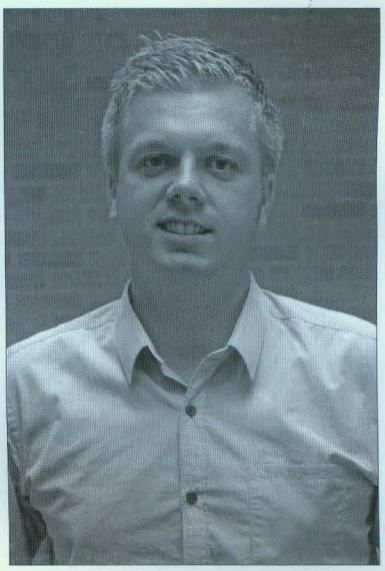

Federaal volksvertegenwoordiger Bert Maertens.
(foto in privébezit)

Op 13 juni 2010 moest er gekozen worden voor zestien kamerleden die West-Vlaanderen zouden vertegenwoordigen – dus één provinciale kieskring – en voor vijfentwintig senatoren, die voor het Vlaamse landsgedeelte.

In mijn brievenbus vond ik reclame van zes politieke partijen: Vlaams Belang (lijst 1); Lijst Dedecker (lijst 3); CD&V (lijst 9); SP.A (lijst 10); N-VA (lijst 11); Groen! (lijst 13); Open VLD (lijst 4). Vlaams Belang, op afstand gevolgd door de CD&V waren de koplopers. De reclame van Open VLD beperkte zich tot een brochuurtje van de Kortrijkzaan Vincent Van Quickenborne.

Op de diverse lijsten stonden negen Izegemnaren. De lijst van Vlaams Belang werd voor de kamer van volksvertegenwoordigers geduwd door Stefaan Sintobin. De CD&V werd door twee Izegemnaren vertegenwoordigd: burgemeester Gerda Mylle als derde opvolger voor de Kamer en de blinde Ria Decoopman op de negende plaats voor de Senaat. Bij de SP.A wilde Myriam Vanlerberghe als tweede op de lijst (na de Bruggeling Renaat Landuyt) een zitje in de kamer. Voor de kamer voerde Geert Bourgeois de N-VA-lijst aan en was Bert Maertens eerste opvolger. Voor Groen! stonden twee Izegemnaren op de lijst voor de kamer: Wim Tousseyn op de dertiende, en Nancy Acx op de veertiende plaats. (Veerle Dejaeghere, derde effectief voor de kamer en Anne-Mie Descheemaeker, negende opvolger voor de kamer zijn weliswaar van Izegemse afkomst, maar rekenen we niet mee). Op de Lijst Dedecker stond als twaalfde opvolger Carine Mestdagh. Op de lijst van Open VLD kwamen geen Izegemnaren voor.

Een aantal van hen maakten uiteraard geen schijn van kans. Twee Izegemnaren zullen Izegem in het federaal parlement vertegenwoordigen: Myriam Vanlerberghe en Bert Maertens. Uiteraard was Geert Bourgeois gekozen, maar hij zag af van zijn mandaat om Vlaams minister te blijven. Het reglement wil dat de plaats niet wordt ingenomen door de volgende effectief gekozene van de lijst, maar door een opvolger. Dat was dus Bert Maertens.

Myriam Vanlerberghe hebben we al eerder voorgesteld. Bert Maertens, is geboren op 16 november 1981. Hij is oud-scoutsleider en oud-voorzitter van de Izegemse Jeugdraad. Na zijn humaniora aan het Sint-Jozefscollege werd hij aan de Gentse Rijksuniversiteit Licentiaat in de Politieke Wetenschappen en aan de Katholieke

Universiteit Leuven Master in Overheidsmanagement en Beleid. Hij woont samen met Tine Maeseele en is sedert 19 februari 2011 vader van Nel. Na zijn studies kon hij in september 2004 komen werken op het kabinet van minister Geert Bourgeois. Hij is gemeenteraadslid sedert begin 2007 (op 8 oktober 2006 kreeg hij 4040 stemmen achter zijn naam); daarmee nam hij het zitje in van zijn vader Jan, die niet meer opkwam. Bij de federale verkiezingen van 2010 kreeg hij 8083 voorkeurstemmen. Op dat moment was hij gepromoveerd tot woordvoerder van minister Geert Bourgeois.

DE KROONWACHT

Bart Blomme

Halfweg 2010 lanceerden we opnieuw een oproep om ons te helpen zoeken naar namen. Dit keer was het een foto van de Kroonwacht. De foto werd wellicht in 1956 genomen.

Deze namen kregen we:

(met dank aan José Bogaert, Paula Azou, Ludwine Colpaert, Christine Vandenbroucke, Daniël Vlieghe, Annie Azou, Karel Laridon, Ingrid Belaen, Winny Smalle, Katrien Seynaeve, Rika Vanderheeren, Brigitte Vankeirsbilck en Monique Maertens)

1. Lieve Vanderhelst-Kesteloot
2. Dina Bogaert
3. E.H. Joris De Jaeger
4. Monique Maertens
5. Jacqueline Verbeke
6. Leny Pareit (?)
7. Magda Tyberghien
8. Maria Herreman
9. Cecile Maertens
10. Jacqueline Velghe
11. Erna Vanderheeren (werd zuster in de Bron Tielt)
12. Winny Smalle
13. Yvette Debusschere
14. Antoinette Lagae
15.
16. Erna Schelpe
17. Paula Azou
18. Diane Vanacker
19. Hilda Herreman
20. Annemarie Verstraete
21. Lieve Vangheluwe
22. Francine Demeyere
23. Bernadine Demeyere
24. Marie-Thérèse Vandenberghe
25. Veronique Maertens (?)
26. Arlette Perneel
27. Krista Dutoit
28. Marie-Claire Lambert
29. Annie Glas (?)
30.
31. Christine Vandenbroucke
32. Roos Carlier
33. Ingrid Belaen
34. Frieda Devoldere
35. Rosa Depreitere
36. Ingrid Bourgeois
37. Marleentje Declercq
38. Rika Platteeuw
39. Ann Carlier
40. Christine Lafaut
41. Caroline Pareit
42.
43. ..... Velghe
44.
45.
46. Christine Gevaert
47. Linda Vansteenkiste
48. Alice Astin
49. Ludwine Colpaert
50. Christa Verbrugghe
51.
52. Annie Azou
53. Katrien Seynaeve
54. Krista Perneel
55. Agnes Kesteloot
56. Brigitte Vankeirsbilck

Enkele aanvullende reacties:

De Kroonwacht was altijd op zondagvoormiddag op de speelplaats van de school Engelbewaarder. Men ging op kamp op een kasteel in Oostkamp en op zondag waren de ouders er welkom.

Het Kasteel in Oostkamp "Kroonhove" Boudewijnlaan 85 was toen eigendom van VKSJ. We bleven uiteraard niet altijd naar daar gaan! Maar deden het wel vele jaren na elkaar. In 1956 waren we daar inderdaad op kamp. Voor zover ik mij herinner hadden we geen officiële bezoekdagen voor de ouders. De toenmalige leidsters waren Lieve Vanderhelst (hoofdleidster) Dina Bogaert Magda Tyberghien, Jacqueline Velghe, Jacqueline Verbeke, Erna Vanderheeren, Maria Herreman, Hedwige (Wieske) Schelpe met als proost Joris De Jaeger.

De foto werd genomen in de tuin van de zusters van Liefde aan de grot.

Aanvullingen op onze website (www.tenmandere.be) zijn nog steeds welkom.

Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39
Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133
Vancalbergh, Jenny, Esdoornstraat 42
Van Der Haegen, Filip, Dam 38
Vandewalle, Jos, Rozenlaan 70
Vanden Avenne, Zeno, Populierenstraat 3
Vanden Bogaerde, Philippe, Kokelarestraat 81
Vandenbroucke, Guido, Leenstraat 135
Vandenbussche, Lieve, Nieuwstraat 9
Vandeputte, Didier, Nederweg 14/7
Vandeputte, Genoveva, Gentsestraat 84
Vanderheeren-Anseeuw, Lucien, Zevekotestraat 15
Vanderhelst-Deprez, Guido, Prinsdomlaan 30
Vandevoorde-Desmet, Wilfried, Korenmarkt 11/3
Vandommele, Koenraad, Voetbalstraat 8
Vandommele, Kris, Mgr. Bouckaertstraat 1
Vandommele-Syoen, Jan, Heyestraat 14
Vandorpe-Dedeede, Roeselaarsestraat 457
Vandromme, Philippe, Smallestraat 4
Vanfleteren, Jean-Paul, Kachtemsestraat 45
Vanhaverbeke, houthandel, Ambachtenstraat 22
Vanhecke-Delaere, Emiel, Steenovenstraat 12
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanlerberghe, Myriam, Blekerijstraat 3
Vanneste, André, E.H., Emelgemseplein 3
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe, Joris, Kortrijksestraat 42
Verbeke, Jan, Heilig-Hartstraat 9
Vercruysse-Colpaert, Hilde, Middenweg 11
Verduyn, Gaby, Wallemotestraat 65
Verfaillie-Lauwers, Blekerijstraat 41
Verhaeghe, Frits, Wijngaardstraat 11/1
Verhaeghe, Mia, Roeselaarsestraat 382
Verhaeghe-Vanderheeren, Luc, Oekensestraat 29
Verhelst, Gezusters, Hogestraat 14
Verstraete, Jacques, Guido Gezellestraat 9
Vrij Technisch Instituut, Italianenlaan 30
Werbrouck-Houthoofd, Jean-Paul, Bellevuestraat 73
Willem, Francky, Katteboomstraat 9
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wylein, Freddy, Elf-Julistraat 11
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47
Zusters van Maria, Gentsestraat 31
Zusters van Vincentius a Paulo, Hogestraat 68

Buiten Izegem:

Ameye, Joseph, Melkerijstraat 1/1, 8850 Ardooie
Decock, Albert, Koebroeksdreef 11, 8020 Oostkamp
Defauw-Verhoestraete, Leon, Zwinlaan 7 app. 13, 8300 Knokke-Heist
Deforce-Van Hijfte, Lothariusstraat 17, 9032 Wondelgem
Demiddele, Hendrik, Keizerstraat 12, 8780 Oostrozebeke
Depoorter-Decoopman, Frans, Van Weelystraat 15, 2678 A De Lier – Nederland
Descheemaeker, Annemie, Schardouwstraat 17, 8880 Ledegem
Feys-Braekevelt, Henri Blommelaan 19, 8210 Loppem
Geldhof, Eddy, J. & M. Sabbestraat 16, 8930 Menen
Haesevoets, Patrick, Meidoornhof 16, 3290 Diest
Haspeslagh, Stefaan, Brandstraat 104, 9830 Sint-Martens-Latem
Lagae, Rik, Kwameers 15, 8560 Gullegem
Landuyt, Peter, Izegemsestraat 201, 8770 Ingelmunster
Maes, Willy, Dwarsstraat 33, 8531 Bavikhove
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Mistiaen, Jan, Lijsbrugstraat 37, 8770 Ingelmunster
Mistiaen, Frans, Koninginnelaan 141, 1030 Schaarbeek
Parmentier, Gerard, Arch. Vanhoornelaan 89, 8560 Wevelgem-Moorsele
Priem, Jacques, Amedé Brackestraat 10/2, 1950 Kraainem
Stadsbestuur Roeselare, Botermarkt 2, 8800 Roeselare
Strynckx-Van Hassel, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Vantomme, Erik, Vijverstraat 36, 8800 Roeselare
Verhelst, Eric, Neerhofstraat 11, 8560 Wevelgem
Verhelst-Vanbeveren, Ysselmeersstraat 2, 8850 Ardooie
Verleden, Evie, Izegemstraat 347, 8501 Heule-Kortrijk
Vermander-Deputter, Geert, Keyersberg 7, 1760 Roosdaal

drukkerij jan bogaert

extra verzorgd drukwerk
in één of meerdere kleuren
voor bedrijf / vereniging / familie

onze-lieve-vrouwestraat 20 • b-8870 izegem
tel. 051 30 26 59
fax 051 31 44 20
e-mail: info@drukkerijbogaert.be
website: www.drukkerijbogaert.be

• Begrafenissen - Crematies - Funerarium
• Ceremoniewagens voor huwelijken
• Ambulancedienst TRI-AC

MARC & STEFAAN
SNOECK

Bellevuestraat 24 - 8870 Izegem • Stationsstraat 38 - 8870 Izegem • Tel. 051 30 09 40
www.snoeck-izegem.be

vanhaverbeke houthandel

Alles voor de woningbouw

• Tuinhout, carports, speeltuigen
• Ruim assortiment aan laminaat, parket, plafond- en wandbekleding

HOUTHANDEL VANHAVERBEKE NV
Ambachtenstraat 22, 8870 Izegem
Tel. 051 30 02 27 - Fax 051 31 50 45
e-mail: offerte@hout-vanhaverbeke.be

HEEMKUNDIGE KRING
TEN MANDERE
IZEGEM

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Vooraan is de globale kaart van de 'Prochie ende Prinsdomme van Iseghem afgedrukt. Ze werd in 1746 opgemaakt door landmeter François De Bal uit Harelbeke en hangt in de gemeenteraadszaal van Izegem. Het is de oudste, meest volledige kaart van onze stad.

DRUKKERIJ JAN BOGAERT
8870 IZEGEM - (051) 30.26.59

Aangesloten bij Heemkunde West-Vlaanderen

STROBBE 2007 Fotografie: Kari Decock - Izegem